

ZADRUGA.

Glasilo «ZadruŹne Zveze v Celju».

UredniŹstvo in upravniŹstvo je v Schillerjevi cesti Źt. 3, 1. nadstropje v Celju. — Dopise blagovovolite frankirati. — Rokopisi se ne vraĉajo. — Naroĉnina se naj poŹilja «ZadruŹni Zvezi v Celju». — Ponatisi iz «Zadruge» so dovoljeni le tedaj, ako se navede vir

Izhaja enkrat v mesecu. Zadruge, ki so Źlan ZadruŹne Zveze v Celju, dobivajo list v **dveh izvodih brezplaĉno**. ZadruŹniki v Zvezi uĉlanjenih zadrug, druŹstva in korporacije dobijo list za letno naroĉnino 2 kroni. Za vse druge naroĉnike stane list na leto 3 kroni.

Cena inseratom je naslednja: za 1 kratno priobĉenje ena cela stran 24 K, pol strani 16 K, ĉetrť strani 10 K, osminka strani 6 K. — Za veĉkratno inseriranje primeren popust po dogovoru. Za 12 kratno inseriranje popust 50 odstotkov.

Vabilo na naroĉbo in k sotrudniŹstvu.

Sklicujemo se na svoje tozadevno vabilo in objavo naŹega zadruŹnega programa v prvi letoŹnji Źtevilki ter s tem ponovno vljudno vabimo slovensko javnost, ki se zanima za razvoj zadruŹniŹtva in narodnega gospodarstva k naroĉbi na naŹe glasilo.

«ZadruŹa» ne bi smela manjkati v nobenem bralnem ali izobraŹevalnem druŹstvu, ali ĉitalnici itd. «ZadruŹo» naj naroĉajo poleg posameznikov in zadrug tudi obĉinski uradi, okrajni zastopi in druge korporacije.

Istotako zopet vabimo uljudno k sodelovanju in k sotrudniŹstvu vse naŹe strokovnjake iz zadruŹne, kmetijske, trgovske in obrtne stroke, da bode list ĉim bolj raznovrsten in zanimiv. V zavesti, da smo si postavili teŹavno nalogo, katero bode mogoĉe dobro izvrŹevati le tedaj, ako se nas bode z naroĉevanjem in sodelovanjem vsestransko podpiralo, bodemo hvaleŹni za vsako pomoĉ ter se bomo tudi radi ozirali na vsakojake nam dane dobromiŹljene nasvete.

Ker ne iŹĉemo pri listu nikakega dobiĉka, nas bode stala «ZadruŹa» tudi dokaj gmotnih Źrtev. Da se pa stroŹki vsaj deloma laŹje pokrijejo, bode prinaŹala «ZadruŹa» tudi razne objave zadrug in drugih narodnogospodarskih naprav in tudi oglase tvrdk, ki so v zvezi z zadruŹniŹtvom in nanaŹajoĉe se na narodno gospodarstvo.

Zadruge, druŹstva in naŹe tvrdke toraj uljudno vabimo, da se v svrho prijavljanja oglasov pridno posluŹujejo «Zadruge». Zlasti naj vsaka zadruŹa priobĉi v naŹem listu svoj raĉunski zakljuĉek oziroma bilanco.

Zadruge prosimo Źe posebej, da nam poŹiljajo toĉno poroĉila o svojem delovanju in o zborovanjih ter vseh vaŹnih sklepih; ravnotako pa naj stavijo na nas tudi vsakovrstna vpraŹanja, na katera bomo v listu vedno radi in stvarno odgovarjali.

«ZadruŹa» se bode kot glasilo ZadruŹne Zveze v Celju vestno trudila pri-pomoĉi naŹemu prebivalstvu s pospeŹevanjem kmetijskega zadruŹniŹtva do boljŹega gospodarskega blagostanja ter je pri ti njeni nesebiĉni nameri ne bodo ovirali nikakŹni oziri.

Svojo pomoĉ in sodelovanje so nam Źe obljubili odliĉni strokovnjaki in upamo, da bomo s skupnim in stvarnim delovanjem v kolikor mogoĉe najveĉji meri lahko izpolnjevali prevzeto nalogo.

«ZadruŹa» bode izhajala zaĉasno kot meseĉnik, vselej po moŹnosti prvega vsakega meseca in bomo list, kakor hitro bode potreba in mogoĉe potem primerno poveĉali ter ga zaĉeli izdajati bolj pogosto.

Vse zadruge, ki so član Zadružne Zveze v Celju bodo dobivale list brezplačno v dveh izvodih. Dva izvoda bomo pošiljali zaradi tega, da ostane eden zadrugi v njenem uradu, ki ga naj shranjuje, enega pa lahko vzamejo načelnik in drugi funkcionarji v svrhu prebiranja na dom.

Ravnotako dobijo vsi sotrudniki «Zadrugo» brezplačno.

Zadružniki posameznih v naši Zvezi učlanjenih zadrug, društva in korporacije dobijo list za letno naročnino po 2 kroni, za vse druge naročnike stane list na leto 3 krone.

Za pošiljatev naročnine so na razpolago položnice poštne hranilnice.

Naročnina se naj pošilja Zadružni Zvezi v Celju.

Zadruge, društva ali posameznike, ki nam lista ne vrnejo, bomo smatrali za naročnike!

Hkrati prosimo, naj se nam ne zameri, ako pri obilem številu naslovov prezremo poslati list na ogled komurkoli.

Uredništva oziroma upravništva strokovnih in drugih časopisov prosimo, da nam pošiljajo svoj list v zameno.

Dopisi, naročnina, oglasi itd. naj se pošiljajo na naslov: Zadružna Zveza v Celju; sprejema pa dopise tudi urednik gosp. Franjo Jošt, Celje, Schillerjeva cesta št. 3.

Naznanilo.

Zadruge, ki so član Zadružne Zveze v Celju, so deležne razun vseh v pravilih te Zveze navedenih ugodnosti še posebno naslednjih ugodnosti, katere na od več strani izražene želje tukaj izrecno navajamo in sicer:

1. Zveza izvršuje v zmislu svojih pravil postavno revizijo po zakonu od 10. junija 1903 drž. zak. št. 133, ker ima v to koncesijo od visokega c. kr. ministristva za notranje zadeve.

2. Zveza daje pomoč in pouk v vseh zadevah zadrugnega, administrativnega in tehničnega poslovanja in to zlasti takrat, ko se zadruga ustanavlja, ko se poslovanje zaprične in potem pa še posebno pri vsakoletnem sklepanju letnih računov in bilance, kadar je namreč pomoč Zveze najbolj potrebna.

3. Zveza pomaga s svetom in dejansko po svojih strokovnjakih in pravnem konzulentu pri občevanju z raznimi uradi, sestavlja po potrebi prošnje, vloge, rekorze, davčne napovedi itd.

4. Vse naše članice dobivajo naše strokovno glasilo «Zadruga» brezplačno v dveh izvodih.

5. Zveza zavaruje blagajne svojim zadrugam proti tatvini in vlomu na lastne stroške.

6. Stroškov ne računa Zveza za vse to nikakšnih. Plača se ji le običajni letni donesek, katerega pa dogovorno in na posebno prošnjo vsaki zadrugi odpusti toliko časa, da se njeno gmotno stanje okrepi.

7. Zveza otvori svojim zadrugam tekoči račun v okvirju svojega pravičnega reda, ali pa po posebnem tozadevnem dogovoru oziroma pogodbi ter sprejema v okvirju istega blagajniške preostanke zadrug v obrestovanje in daje nasprotno zadrugam v potrebi cenega kredita.

Razun tega pa uživajo vse naše članice, kakor zgoraj navedeno, še vse različne v pravilih in v opravičnem redu navedene ugodnosti ter so deležne še marsikatere druge važne in upoštevanja vredne dobrote.

Načelstvo Zadružne Zveze v Celju.

Hišni hranilni nabiralniki.

Z ozirom na članek pod tem naslovom v Zadrugi šte. 3 od 1. marca 1907 smo razposlali v mesecu marcu vsem svojim zadrugam okrožnico, sledeče vsebine:

Slavna zadruga!

Nad 200 avstrijskih denarnih zavodov je že vpeljalo hišne hranilne nabiralnike, o katerih vpejavi smo pisali že v marčni številki letošnje Zadruge in vsi zavodi poročajo soglasno o izvrstnih uspehih. S tem se gotovo povečuje zmisel za varčenje sploh in se pridobijo novi vlagatelji. Zaraditega ne smejo zaostati naši denarni zavodi glede vpeljave te naprave in priporočamo vsled sejnega sklepa našega načelstva vpeljavo hišnih hranilnih nabiralnikov vsem našim denarnim zadrugam. Ako pustimo, da nas prehitijo nasprotni zavodi, bodo pridobili vlagatelje in priznanje oni.

Hišni hranilni nabiralnik je hranilna pušica (šparovček), ki je najstarejše in najuspešnejše sredstvo za hranjevanje in varčevanje. V svrhu, da doseže zares vsak vinar, katerega varčevalec, hranjevalec, vlagatelj, ali kakor že osebo hočemo imenovati, vloži v pušico, svoj namen, to je, da se kot hranilna vloga plodonosno naloži, odda denarni zavod vlagatelju hranilni nabiralnik (pušico) zaklenjeno in brez ključeka zaraditega, da vlagatelj ne more ničesar več iz pušice vzeti, nego mora ves znesek, kolikor se ga v pušici nabere, pri zavodu zares naložiti na svojo vložno knjižico, v katero svrhu mora seveda priti, kadar se mu zdi, s pušico in svojo vložno knjižico k zavodu, ki jo odpre in denar prešteje ter vsoto potem vpiše v vložni knjižici.

Že za leto 1906 se da dokazati, da se je vložilo potom hišnih hranilnih nabiralnikov, več milijonov kron v razne avstrijske denarne zavode, čeprav je vpeljala večina zavodov ta najnovejši način varčevanja in nalaganja še-le proti koncu pretečenega leta. Gotovo je, da smemo pričakovati za tekoče in za bodoča leta mnogo večjo vsoto. Da se pa tudi pri nas čimprej udomači ta način varčevanja, opozarjamo ponovno na naš tozadevni članek na strani 54 Zadruga šte. 3 od 1. marca t. l. in vsem zavodom prav toplo priporočamo, da se požurijo upeljati v najkrajšem času omenjene hišne hranilne nabiralnike. S tem bodo zavodi koristili sebi, obenem pa bodo mogočno lahko uplivali na vzbujanje čuta štedljivosti in varčevanja pri našem narodu.

Hkrati opozarjamo na oglas družbe za uvedbo hišnih hranilnih nabiralnikov na strani 66 imenovane številke našega glasila Zadruga ter pristavljamo, da smo za vsa potrebna pojasnila vsak

čas radi na razpolaganje. Zavodi store najbolje, ako poverijo naročitev nabiralnikov nam; treba je le naznaniti, koliko komadov jih želijo, kakšne vrste in s kakšnim napisom.

V naslednjem članku priobčimo tudi kratka uzorna določila za vpeljavo prometa s hišnimi hranilnimi nabiralniki.

Določila za poslovanje in promet s hišnimi hranilnimi nabiralniki (pušicami).

Vsakemu vlagatelju zavoda, ki ima vlogo v visokosti najmanj 5 kron, se posodi na željo brezplačno hranilni nabiralnik (pušica). Znesek do 5 kron kot kavcija se vinkulira v svrhu morebitne svoječasne nepokvarjene vrnitve pušice. Eni osebi se izroči le eden takov hišni hranilni nabiralnik. Društva, korporacije, odbori itd. pa lahko dobijo tudi po več pušic na posodo. Ravno tako tudi ni zadržka, da dobi več udov ene rodbine oz. vsaka oseba zase eden hranilni nabiralnik.

Kadar vlagatelj želi pušico prejeti, se mora izkazati s hranilno knjižico, ali pa če take dotakrat še nima, vložiti najmanj znesek po 5 kron, da dobi vložno knjižico. Hišni hranilni nabiralniki so zaznamovani s tekočimi številkami. Denarni zavod ima glede nabiralnikov, ki jih vlagateljem posoja, natančen seznamek po zaporednih številkah in zapiše pri vsaki številki pušice ime vlagatelja in tudi število njegove vložne knjižice. Ravno tako se vpiše tudi v vložno knjižico stranke število nabiralnika oz. pušice in pa vinkulacija glede zneska po 5 kron.

S hišnimi hranilnimi nabiralniki prihranjeni denar se vlaga v denarni zavod na ta način, da prinese vlagatelj oz. imejtelj nabiralnika istega k zavodu in predloži obenem svojo hranilno knjižico. Brez hranilne knjižice se pušica na noben način ne sme odpreti.

Ko torej poslujoči uradnik ali funkcionar denarnega zavoda sprejme od stranke hranilni nabiralnik in vložno knjižico, odpre pušico v pričo stranke s ključekom, ki je shranjen v blagajni zavoda, prešteje pred stranko v pušici nabrani denar in istega prevzame. Vsoto denarja potem vpiše v vložno knjižico kot naloženo hranilno vlogo in prejem pravilno potrdi, potem pa izroči zopet zaklenjeno prazno pušico in vložno knjižico stranki nazaj, ključek do pušice pa obdrži in ga shrani na svoje mesto v železni blagajni.

Ako bi se kak hranilni nabiralnik ne prinesel denarnemu zavodu poldrugo leto, mora

uradnik oz. poslujoča oseba to naznaniti načelstvu oz. ravnateljstvu, ki ima v tem slučaju pravico izreči, da je kavcija (5 K) zapadla v prid denarnemu zavodu.

Vzdigovanje na vložne knjižice takih vlagateljev, ki imajo hišne hranilne nabiralnike, se prav nič ne razločuje od sedaj navadnega vzdigovanja hranilnih vlog; velja le določilo, da mora na knjižico ostati naloženih vedno najmanj 5 K, vse drugo pa lahko vlagatelj v potrebi poljubno vzdigne, kadar hoče. Ako pa želi vlagatelj vzdigniti cel znesek, oz. kakor v hranilnem poslovanju pravimo, svojo vlogo popolnoma realizovati, mora vrniti zavodu hranilni nabiralnik popolnoma nepokvarjen in v dobrem stanu tako, da ga denarni zavod zopet lahko izroči kaki drugi stranki. Ako je pušica deloma poškodovana, se od vloge odtegne toliko, kolikor je približno potrebno za popravilo. V slučaju pa, da bi bila pušica, ki jo hoče stranka vrniti zavodu popolnoma pokvarjena in za nobeno rabo več, zavodu iste ni potreba sprejeti nazaj, ampak si jo zaračuni iz vinkulirane kavcije, ki v tem slučaju zapade odnosno iz vsote popolnoma realizovane hranilne vloge.

Blagajnik denarnega zavoda ima pravico pušice, ki se mu prinesejo za izpraznjenje in na katerih opazi poškodbe, pridržati in preskrbeti popravilo istih na stroške stranke, ali pa pušice sploh uničiti in zaračunati plačilo istih iz zapadle kavcije in vloge stranke.

V slučaju neporazumljenja med vlagateljem in blagajnikom denarnega zavoda, glede tega, je-li pušica še porabna ali ne, odločuje končno načelstvo oz. vodstvo zavoda.

Vsak imejitelj hišnega hranilnega nabiralnika zamore istega vsak čas zavodu vrniti, seveda če prinese seboj tudi svojo vložno knjižico. V vsakem slučaju, kadar stranka nabiralnik denarnemu zavodu vrne, oz. kadar se nabiralnik izloči iz poslovanja in prometa, se mora število pušice in pa vinkulacija v vložni knjižici uradno zbrisati.

Ako bi vlagatelj zgubil hranilni nabiralnik, mora to takoj pri dotičnem denarnem zavodu naznaniti in se izkazati kakor vselej tudi s svojo vložno knjižico. Na naznanila, da je kdo prišel ob pušico oz. da je isto kakorsikoli bodi izgubil, ne da bi se predložila od stranke obenem tudi njena vložna knjižica, se zavod ne more ozirati. Denarni zavod ima v teh slučajih postopati ravno tako, kakor takrat, ako stranka naznani, da je izgubila oz. prišla ob svojo hranilno knjižico.

Samo ob sebi se razume, da so to le začetna približna uzorna pravila, katera si zamore vsak zavod svojim razmeram in potrebam primerno prikrojiti. Za eventualne nasvete, ki nam jih utegnejo v tej zadevi dati naši zavodi, bo-

demo prav hvaležni. Istotako prosimo, naj nam vsi zavodi naznanjajo, če in koliko nabiralnikov bodo naročili, ako izvrše naročilo naravnost, brez našega posredovanja. Prav tako prosimo, naj nam ob sklepu leta poročajo doseženih uspehah s hišnimi hranilnimi nabiralniki.

Učiteljstvo in njega delavnost v Rajfajzenovih posojilnicah oz. zadružništvu sploh.

Češki spisal I. Sedlak.

Gotovo je še vsem činiteljem čeških posojilnic v živem spominu veliko razburjenje, katero je vzbudil odlok deželnega šolskega sveta češkega od 29. marca 1906 št. 14.166 o udeležbi učiteljstva v upravi hranilnih in posojilnih zadrug, kateri je imel očitiden namen, braniti mestne hranilnice proti hranilnim in posojilnim zadrugam in neutajljivo svrhu, obtežiti učiteljstvu potrebno in uspešno vdeležbo na njih upravi.

Znano je tudi še, da so l. 1906, kakor hitro je bil ta odlok prišel na splošno znanje, češki in nemški agrarni poslanci interpelirali vlado zaradi tega odloka, posebno posl. Zázvorka in drugovi s češke strani in posl. Kasper, Peschka in drugi z nemške strani; tako je bilo preporno vprašanje, da bi se učiteljstvu ne obteževalo udeležbo na upravi samopomožnih zadrug še pred zaključenjem državnega zbora ugodno rešeno z odgovorom naučnega ministra na gori navedeno interpelacijo.

Ta odgovor je za vse naše kroge tako zanimiv, da se prav nič ne razmišljamo podati ga doslovno ter pripojiti mu koncem tega članka še par pripomenj v pojasnilo.

Minister je odgovoril doslovno:

»Resnica je, da je ta odlok (od 29. marca 1906 št. 14.166) izdal deželni šolski svet, nima pa nikakor onega pomena, katerega mu javnost vsled napačnega razumevanja pripisuje. Pravi namen tega odloka je bil vendar ta, da bi se učiteljstvo z nalogami in svrhami hranilnih in posojilnih zadrug natančneje seznanilo ter da bi se mu dalo poučenje o takih slučajih, v katerih bi je njegova zadružna delavnost mogla vplesti v lokalne in strankarske prepire, pred čemer treba učiteljstvo v interesu stanovskega ugleda obvarovati.

Naj se torej to nikakor ne smatra za oviranje, ako se priporoča previdnost, z obzirom na razne, posebne razmere.

Zagotavljam pa gospode interpelante, da naučno ministrstvo ostaja še nadalje na stališču, da je izdatna in uspešna podpora tako blagodejno

delujočih hranilnih in posojilnih zadrug od strani učiteljstva samo potrebna in da si je treba te podpore želeli ter da posebno proti uporabi učiteljskih moči kot knjigovodij in blagajnikov ni nikakega načelnega ugovora in to tem manj, ker bi, kakor mi je sporočilo ministrstvo notranjih stvari z noto od 13. oktobra 1906. št. 40.873, tudi s stališča interesov za institucijo hranilnic z obzirom na popolnoma različne svrhe obeh, le vsled popolnega nerazumevanja razmer mogel nastati nazor, da bi podpiranje splošno gospodarskega združništva in hranilništva, brez katerega bi prejšnje ne bilo mogoče, bilo smatrano kot proti občinskim hranilnicam naperjena agitacija.

Ako je pa deželni šolski svet s tem odlokom nameraval si obvarovati odločilno pravico o tem, je li tako upotrebljenje učiteljskih moči pripustno, se pač s stališča kompetentnosti ne da nič ugovarjati.

Ta odlok pa se naravno ne more razumeti tako, kakor da bi si deželni šolski svet pridržal pravico o tem, ali smejo učitelji sploh sprejemati ake postranske službe, ker bi bil s tem prekorčen predpis § 35. zakona od dne 19. decembra 1875 št. 86 d. z., kateri tacega predhodnega dovoljenja ne pozna, hotelo se je marveč s tem, da se je ustanovila dolžnost, javiti to šolskemu oblastvu, dati temu tudi možnost v takih slučajih, kakoršne navaja § 35, poslužiti se svoje pravice poznejše prepovedi.

Dal sem tudi deželnemu šolskemu svetu navod, da bi izdajajoč izvrševalno naredbo k § 126. defin. šolskega in učnega reda to nazaranje tudi jasno izrazil ter mu ob enem odredil, naj z ozirom na potrebno podporo hranilnih in posojilnih zadrug, uvažujoč o pripustnosti take postranske službe, ravna z največjo in kar najdalje idočo blagonaklonjenostjo.

S tem sem, kakor upam, ustregel prizadevanjem gg. interpelantov, s katerimi se glede blagodarnosti delovanja Rajfajzenskih posojilnic popolnoma strinjam.«

Tako se glasi doslovno dolgo pričakovani odgovor vlade v življenskem vprašanju samopomožnega združništva in čeprav si je minister na vse načine prizadeval, da bi s skrbno obzirnostjo na deželni šolski svet rešil sporno vprašanje, smo vendar s tem odgovorom popolnoma zadovoljni, kajti nismo hoteli drugega kakor to, da bi se učiteljstvu ne branilo udeleževati upravljanja samopomožnih zadrug, kakor se je v nekaterih krajnih šolskih svetih, katere na ta ministrov odgovor izrecno opozarjamo, ta odlok tolmačil, da namreč učitelj ne sme sodelovati v upravi ako mu deželni šolski svet na njegovo prošnjo prej tega ni dovolil.

Minister se izrecno sklicuje na to, da § 35. zakona od dne 19. decembra 1875 št. 86 d. z. takega predhodnega dovoljenja (in na predhodni je naglas) ne pozna, ampak da se da predpostavljemu šolskemu oblastvu z navadno prijavo, da je učitelj prevzel pri samopomožni zadrugi funkcijo, možnost, da bi moglo s poznejšo prepovedjo to sodelovanje vstaviti.

In kdaj more biti dana taka poznejša prepoved? Očividno še le takrat, ako bi vsled lokalnih strankarskih preprirov, kakor je minister rekel, stanovski ugled trpel, ali ako bi celo pouk in izvrševanje učiteljskih dolžnosti bilo oškodovano, pa ne prej in tudi to po temeljitem preiskovanju stvari, tako, da ta prepoved ne more biti nikdar samo gola administrativna in samovoljna odredba, ampak sme biti izdana še le, ko je bilo dokazano, da so nastale določene in moteče zapreke.

Učiteljstvo ni torej prisiljeno prosti, naj se mu dovoli sodelovati pri upravi samopomožnih zadrug in še posebno hranilnih in posojilnih zadrug, marveč more na prosto prijaviti, da mu je pripadla ta ali ona izvrševalna funkcija v združni upravi, kar vzame deželni šolski svet samo na znanje.¹

Nam se zdi, da je to dovolj in da mora biti priznано kot korektno, ako se bodo dajale te prijave potom okrajnih šolskih svetov, kateri gotovo dobe v rešitev naučnega ministra naredbo o udeležbi učiteljstva pri upravi samopomožnih kmetijskih zadrug.

To dajemo za sedaj na znanje vsem načelstvom naših hranilnic in posojilnic, katera prosimo, da bi nam poročala o slučajih, v katerih bi se bilo postopalo proti načelom, izraženim v ministrovem odgovoru. Učiteljstvo pa se naj z vso vnemo poprime delovanja v združništvu!

Omejena ali neomejena zaveza?

Združni zakon z dne 9. aprila 1873. razločuje zadruge z neomejeno in zadruge z omejeno zavezo. Pri zadrukah z neomejeno zavezo jamči vsak združnik za obveznosti zadruge solidarno z vsem svojim premoženjem, pri zadrukah z omejeno zavezo pa le z gotovim, v naprej določenim zneskom. Skupen znak obeh vrst zadrug je, da udje jamčijo za obveznosti zadruge, razločujeta pa se v tem, da jamčijo udje zadruge z

¹ Opomba uredništva. Po našem mnenju in dosedanji praksi tudi to ni potrebno v naših deželah.

neomejeno zadrugo z vsem svojim premoženjem, udje zadruga z omejeno zavezo pa le z gotovim, v naprej določenim zneskom.

Pri ustanovitvi raznih zadrug nastane mnogo-krat vprašanje, ali se naj ustanove z neomejeno ali omejeno zavezo; zato je umestno, da to vprašanje razmotrivamo in upoštevamo vse dosedanje izkušnje na zadružnem polju.

Splošno načelo ne le za posojilnice Schulze-Delitzschejevega, ampak tudi Rajfajznovega ustroja je, sprejeti pri posojilnicah le neomejeno zavezo. Zadruga z neomejeno zavezo nudijo popolno sigurnost upnikom zadruga, h katerim spadajo vlagatelji, nadalje imetniki tekočega računa, ev. druge zadruga, udje, trgovci oz. osrednje zadruga ter denarne centrale, ki podeljujejo potrebni blagovni oz. denarni kredit itd.; na podlagi neomejene zaveze obstoječe zadruga tudi lažje dobijo potreben kredit. Udje take zadruga se zavedajo, kako veliko odgovornost so prevzeli s pristopom k zadrugi, skrbe za previdno in vestno poslovanje zadruga, razun tega se pa tudi bolj zanimajo za zadrugo, ker vedo, kaka nevarnost jih čaka, ako vsled malomarnosti načelstva in nadzorstva in njih lastne brezbriznosti doleti zadrugo kaka večja izguba. Vzgojevalno tudi vpliva zaveza, da so se vsi udje, premožni in manj premožni pod istimi pogoji združili v zadrugo in upoštevajo geslo »Vsi za enega, eden za vse!« Nasprotniki zadružništva tako radi slikajo nevarnosti, katere prete udom zadrug z neomejeno zavezo. Neomejena zaveza je za najbogatejše kakor tudi za najrevnejše ude brez nevarnosti,

1. ker so vsi nevarni posli postavno izključeni,

2. ker se sme denarni oz. blagovni kredit, zadnji pa le izjemoma, podeljevati le članom,

3. ker se v majhnih okoliših zadrug, kjer poznajo udje načelstva oz. nadzorstva natanko premoženjske razmere posameznikov, kreditna vrednost udov lahko določi,

4. ker je dolžnost nadzorstva skrbno nadzorovati vse posle načelstva in v ta namen natančno pregledati vsaj dvakrat v letu in sicer nenadoma vse knjige, račune, blagajno in vrednostne papirje. Dolžnost nadzorstva je tudi vsaj dvakrat v letu pregledati vsa dolžna pisma, oz. menice in v slučaju, da so se premoženjske razmere dolžnikov oz. upnikov spremenile, storiti potrebne korake,

5. ker udje načelstva in nadzorstva vse posle kot častne službe brezplačno opravljajo, se navadno volijo najuglednejši in najzmožnejši možje, kateri so si v svesti, da jamčijo zadrugi za vso škodo, katera bi nastala vsled tega, da so ravnali proti določbam zadružnega zakona.

pravil ter proti sklepom obč. zborov, osebno in solidarno. (§ 23. in 24. zadr. zak.)

Poleg posojilnic je neobhodno potrebna neomejena zaveza za one vrste zadrug, ki potrebujejo znaten kredit, kakor mlekarne, ki morajo staviti velika poslopja in si nabaviti mnogo strojev, žitna skladišča, katera istotako potrebujejo mnogo denarnih sredstev ne le za s stroji opremljena poslopja, ampak tudi za zalogo žita in drugih pridelkov, katere mora zadruga udom večinoma ali vsaj dve tretjini izplačati, s prodajo pa tako dolgo čakati, da doseže boljše cene; isti vzroki zahtevajo tudi neomejeno zavezo pri vinarških in sadjarskih zadrugah, obrtnih zadrugah in konsumnih društvih.

Omejena zaveza se priporoča pri zadrugah, katere ne potrebujejo velikega kredita, kakor kmetijske (nakupovalne in prodajalne), melioracijske, strojne, zadruga itd.

Mlekarstvo je prihodnost našega kmetijstva.

Stojimo v začetku novega leta, premišljujemo, kako bomo gospodarili v prihodnje, da si zboljšamo naše žalostno stališče.

Trgovci, obrtniki, industrijalci itd. so sklenili letne račune, da se prepričajo, kako so gospodarili s svojim premoženjem v pretečenem letu. Nekateri si pridobi nekoliko več, drugi zopet manje, vendar se vsak veseli svojega dobička, za katerega se je celo leto pošteno trudil. Ako je v starem letu slabo gospodaril, potrudil se bode v novem, da to popravi in da mu prinese drugo novo leto večjega veselja.

Kako pa je z našim kmetičem? Tudi on se je celo leto trudil od zgodnjega jutra do poznega večera v veliki vročini in v hudem mrazu. Tudi on je vzel v novem letu svinčnik v roke in začel premišljevali, koliko si je prihranil celo leto za svoj trud. Koliko denarja pa bode dal koncem leta v posojilnico za stare dni, ko mu bodo odpovedali njegovi udi in pa za doto svojih otrok, kateri so mu celo leto pri delu pridno pomagali?

Žalostno bode odložil svinčnik iz roke; namesto da bi si kaj prihranil, napravil je še par sto kron dolga v posojilnici in tako gre leto za letom. Dokler so še bili gozdi, je sekira neusmiljeno pela do zadnjega debla. Ali tudi tega je slednjič zmanjkalo in sedaj joj! Kmetič je postal star, moči so ga zapustile in posestvo je zadolženo čez glavo. Prepusti sedaj posestvo svojemu sinu s trdnim upanjem, da bode on bolje gospodaril. Mlad gospodar je priženil par sto, ja mogoče par

tisoč kronc. Njegovi bratje in sestre zahtevajo doto, treba je plačati starih davkov, obresti in drugih stroškov, v kratkem je ves denar pošel in kaj potem? Mladi gospodar se še nekaj časa trudi, naposled ne more več zmagovati, postane malo-dušen, začne obupavati ter se uda pijači, ker misli, sedaj je itak že vse zgubljeno; slednjič proda še sam prostovoljno, ali pa mu drugi prodajo posestvo. On pa gre v mesto za hlapca, ali v tovarne, Ameriko itd. In kaj pa sedaj stari oče? On je postal berač, brez vsega imetja, onemogel, pri tujih ljudeh pričakuje smrti. Kaj pa še le uboga družina?

In takšnih žalostnih slučajev je veliko pri nas na Slovenskem. Ako tudi ne v tej meri, vendar so pa naša posestva od leta do leta bolj zadolžena, to nam dokazujejo zemljiške knjige. Med našim kmetijskim ljudstvom je postala velika revščina in tega smo si večinoma sami vzrok. Zakaj pa se v drugih krajih kmetijstvo izplača, ker imajo še višji davek in tudi pomanjkanje delavcev, in zakaj bi se ne pri nas? Ali treba je umno gospodariti in se poprijeti tiste stroke kmetijstva, katera nam donša največ čistega dobička. Na to se naši posestniki ne ozirajo; tam kjer je sejal njegov oče žito, ga seje in on in tudi v isti meri. Kar je pa bilo pred deset leti dobro, to je danes slabo. Treba se je poprijeti novega in modernejšega gospodarstva, kar nam bode donšalo več dohodkov in z manjšim trudom kakor pa danes.

Eno stroko kmetijstva pa imamo, katera donša veliko in gotovega dohodka in to je mlekarstvo. Ta stroka je zlasti našim spodnještajarskim posestnikom le malo znana. Dasiravno redimo pri nas veliko krav in pridelamo veliko mleka, vendar dobimo za tistega le prav malo dohodkov. Mleko imajo pri nas le navadno ženske v rokah in ga pojedjo večinoma prašiči; le en majhen del se posname in se iz njega naredi surovo maslo. Iz tega pa dohaja prav malo dohodkov, ker je prvič le neokusno in drugič, ker se takšno maslo le za nizko ceno proda. V okolici mest n. pr. v Celju pa nosijo mleko po cele ure daleč v mesto za vsakega posestnika posebej, namesto da bi ga iz ene vasi peljal eden sam; koliko bi si prihranili stem na času, zlasti dandanes ker so tako drage delavske moči!

Vendar pa donša nekaterim deželam mlekarstvo ogromne dohodke. Vzemimo nam sosedno Kranjsko. Tam so kmetje združeni v zadrage, katere imajo za izdelovanje mleka posebne mlakarne, v katerih stoje moderni stroji, brez katerih ni mogoče narediti dobrih izdelkov. Takšnih zadrug ima Kranjska 74, v katerih se izdelava letno nad 10 milijonov litrov mleka. S posnetim mlekom

pa krmijo prašiče. Okrog 2 milijona kron donša tej deželi mleko letno novih dohodkov.

Poznamo občine, katere dobe po 40000 kron letno za mleko, posamezni posestniki pa dobe do šeststo, osemsto, tisoč in še več kron. Na Notranjskem in Gorenjskem imajo v nekaterih krajih glavni dohodek iz mleka. Vsaki mesec dobe posestniki gotov dohodek. Iz katere druge stroke kmetijstva pa dobimo redno vsaki mesec denar kakor iz mleka? Še veliko večje dohodke donša mlekarstvo na Danskem. Tam so naravnost velikanske tovarne, kjer se poizdeluje mleko. Vsaka občina ima tam svojo tovarno, v kateri se izdelava dnevno najmanj po 20000 litrov mleka, imajo pa tudi takšne, kjer se izdelava dnevno 70000 litrov, t. j. v katere se prinese toliko mleka, ki se potem porabi v izdelovanje surovega masla, sira itd. In tam je danes blagostanje!

Naš kmet pa se trudi in ubija s koruzo in pšenico, katera mu ničesar ne donša, nasprotno še doplača, dokaz temu, da naše kmetijstvo propada. Vprašajmo se ali bi ne kazalo tudi pri nas se lotiti mlekarstva? Gotovo bi bilo tudi pri nas to zelo koristno. Naša Spodnje Štajarska je naravnost kakor ustvarjena za mlekarstvo, posebno Savinska dolina, šoštanjski in slovenjegraški okraj in celjska okolica sploh.

Opustiti je potreba nekoliko njiv in pridelovati več krme in rediti več krav, dobili bomo stem tudi več gnoja.

Človeka mora srce boleti, če vidi koliko tisoč in tisoč kronc še pri nas spi, naša kmetijstva pa propadajo. Naš kmet pričakuje samo boljših časov, ali prišli ne bodo, dokler si ne bode sam pomagal.

Treba je prebiti tisto staro luščino, v kateri spi naš kmet, treba ga je zbuditi na delo za svoj obstanek in za obstanek naroda.

Velike zasluge bi si stem pridobilo naše učiteljstvo, ako bi se za to vprašanje nekoliko zanimalo. Treba je za to naprednih in agilnih ljudi in vse bi šlo? Zakaj gre pa drugod? Zadruga Zveza v Celju je drage volje pripravljena dajati vsa potrebna pojasnila in pomoč.

Na delo toraj rodoljubi!

Kje je nastavljeni navor za povzdigo kmetijstva?

(Nadaljevanje.)

Celo na bornih peščenih tleh, na katerih navadno rastlinam suša hudo prizadene, 7. in celo 8. razreda zvišali so se dohodki povprečno od 8—1340 q rži in od 80—178 q krompirja na ha.

Ta obče opazovani napredek, ki po celi državi znaša povprečno čez 20% več od prejšnjega pridelka, pripisuje se največ ugodnejši statiki zemlje. Ta se je dosegla s primernim gnojenjem tudi z umetnimi gnojili. Veliko na to večjo rodovitnost se ve tudi vpliva boljše obdelovanje zemlje in boljša semena, sploh razumnejše gospodarstvo. Kakor pridelki navedenih poljskih rastlin povišali so se v enakem razmerju pridelki od vseh drugih kultur.

Naš kmet, ki bi le z nekoliko večjimi stroški pridelal po 100—400 K vrednosti več na ha, gotovo tudi ne bi imel toliko povoda tožiti kakor dandanes, ko je množina njega pridelkov dosegla minimum. Navado imamo, da občudujemo inozemstvo, Francosko, Dansko, Nemčijo itd. kjer se kmetu toliko bolje godi. Iščemo bogsigavedi kakih vzrokov za to. Vzroki so jednostavni. Občudovanje samo pa nam nič ne pomaga. Storimo tudi mi tako kakor oni, pa pri naših ugodnih razmerah mogoče mnogokrat dosežemo še več. Treba trdne dobre volje in malo več zaupanja v napredna sredstva. V prvi vrsti nam je treba uravnati statične razmere naše zemlje, da pride primerna zaloga rastlinam lahko pristopnih rastlinskih redilnih snovi v zemljo in da se s pomočjo rednega zadostnega gnojenja ista na vseh zemljiščih vedno primerno nadomeščajo, vedno na enaki višini vzdrže. To je prvi korak, katerega moramo storiti, brez katerega je vse zaman. Tu je temelj za kmetovalca. Isti kmetovalec, ki z velikimi stroški, nasadi vinograd, ima opravičeno nado, da mu zna svoje dni v resnici lepe dobičke donášati, ima pa navadno svoje gnojlišče v zelo slabem stanju. Bolje bi storil, da si je najprej osiguril večje dohodke na drugem zemljišču, dohodke enakomerneje in sigurneje ter potem posvetil kapital in delo za vinograd. Tako ima pa nekateri vinograd za edin up, a gnoja nima niti za druga zemljišča. Vsled slabega ravnanja z gnojem gredo pri nas vsako leto velikanski zakladi v zgubo. Dandanes, ko se rastlinske redilne snovi kupujejo in morajo kupovati v umetnih gnojilih, se mora tudi ceni za hlevski gnoj onih primerna tržna cena računati. Gnojnica ima n. pr. po 1'5 gr dušca in 5 gr kalija v 1 litru. Po tržnih cenah teh dveh redilnih snovi v umetnih gnojilih je toraj 1 hl gnojnice okolo 38 vin. vredno. Gnojnica enega odraslega govejega živinčeta sme se računati na 20 K na leto. Na slabih gnojliščih se ta večinoma zgubi. Kdor ima 10 glav goveje živine, zgubi toraj na leto 100 K samo v gnojnici. Koliko pa še zgubi, ko mu voda ostali gnoj izpira, ko mu bakterije premnogo dušca preženejo, ko premnogo dušca v obliki amonijaka tudi naravnost izhlapi. Samo za nadomeščanje teh izgub bi treba mnogo čez 100 K na leto izdati. Če bi se pa enkrat za vredbo boljega

gnojlišča 100 K žrtvovalo, bi si jih pa človek lahko na leto toliko ali prav za prav več prihranil.

Zemlji pomanjkuje toraj snovi, ki so se v pridelkih od posestva prodale in zgubile vsled slabega ravnanja z gnojem. Ena prvih gospodarskih nalog je torej v tej zadevi potrebno vkreniti, v prvi vrsti gnojlišča prirediti, ki bodo vsako zgubo rastlinskih redilnih snovi kolikor moč zabranila. Tako dolgo dokler ni ta zadeva vrejena, smo zapravljivci, ako dokupujemo redilne snovi v kupčijskih gnojilih, domače pa puščamo v nemar.

Kupi kompostov naj nadalje ohranijo rastlinske redilne snovi drugih raznih odpadkov. Po malem vglablajoče obdelovanje zemljišč naj spravi še neizkoriščene rastlinske redilne snovi nižjih plasti v promet.

Ali pa spravimo na ta način statične razmere naše zemlje že v pravi red? Ali nam je moč že na ta način najvišje pridelke doseči? Nikakor ne. Vsled v odprodanih pridelkih za dotično gospodarstvo vsako leto zgubljenih snovi mora vkljub najskrbnejemu zbiranju gnoja le primanjkovati redilnih snovi v taki obliki, v kateri so rastlinam pristopne, da omogočijo najvišje pridelke. Kdor dokupuje klajo za živino, kdor ima travnike, katere voda gnoji itd., temu že gre za silo, ker se nekaj redilnih snovi na ta način nadomešča. Vendar pa kaže za dosego najvišjega pridelka vpoštevati zakon manjšine, po katerem se ravna rodovitnost. Ta zakon manjšine poleg primerne kolobarjenja je pa le s pomočjo umetnih gnojil, ki imajo posamezne rastlinske snovi v sebi moč upoštevati. Nabavljanje rastlinskih redilnih snovi od zunaj v kupčijskih ali umetnih gnojilih nam je toraj dandanes gospodarska neizogibna potreba. Posebno kaže za našo zemljo nakupovati povsod primanjkoče fosfate, ki so navadno v manjšini in ki toraj po zakonu manjšine najbolj zakrivijo slabeje pridelke. Gre se tudi za kali, tako tudi premnogokrat za apno. Nakupovanje dušca za žitne ali zelne rastline za ters itd. je mnogokrat umestno radi obilega dobička, katerega zamore dušec n. pr. v čilisolitru v kratkem času prinesti. K sreči pa ni vobče na prav urejenem posestvu nakupovanje dragega dušca v kupčijskih gnojilih v tako veliki meri tako neobhodno potrebno kakor n. pr. nakupovanje fosforove kisline in drugih mineralnih snovi.

(Nadaljevanje sledi.)

Snujmo vinarske in sadjarske zadruge.

(Konec.)

Na kak način se določa cena grozdja? Najboljše je z določanjem cene tako dolgo počakati,

da se dobi pregled čez kakovost celega letnika. Potem se izračuni povprečna množina sladkorja in določi cena za liter mošta, ki ima to povprečno množino sladkorja. Za vsako stopinjo sladkorja nad to povprečno množino se plača nek določen znesek več, za vsako stopinjo sladkorja pod povprečno množino isti znesek manj. Vzemimo en primer! Povprečna množina sladkorja znaša 15⁰; kot normalna cena se določi 32 vin. in za vsako ⁰ nad ali pod povprečno sladkorno množino 2 vinarja več ali manj. Udje bi torej dobili

za liter mošta, ki ima 16 ⁰ sladkorja	34 vin.
» » » » » 17 ⁰ »	36 »
» » » » » 18 ⁰ »	38 »
za mošt, ki ima 14 ⁰ sladkorja	30 vin.
» » » » » 13 ⁰ »	28 »
» » » » » 12 ⁰ »	26 » itd.

V določitev množine mošta, ki se napreša iz kilograma grozdja, se navadno vrši v začetku trgatve poskušno prešanje, h kateremu se povabijo vsi udje zadruga, da se na lastne oči prepričajo o natančnem in pravilnem poslovanju. Ravno tako ima vsak ud pravico, da prisostvuje vsemu delu, ki se vrši z njegovim grozdem, da ne more pozneje očitati načelstvu oz. organom zadruga kako nepravilnost ali nerednost. Pri določevanju cen se uvažujejo splošne vinske cene okoliša prejšnjih let, uvažujejo se posebno dnevne cene, katere plačujejo vinotržci in pa dejstvo, kaka je vinska letina v vseh deželah in državah, kjer se goji vinarstvo, in kaka je vinska letina v okolišu zadruga. Največ se naj ozira na dnevne cene; popolnoma napačno je in je spravilo marsikatero zadrugo že v zadrego, če se plačujejo previsoke cene. Saj dobe udje, če se vino ugodno proda, koncem leta itak po razmerju grozdja, katerega so oddali zadrugi, primerno doplačilo. Če tudi zadruga takoj ob trgatvi ne plačuje višjih cen kakor vinotržci, mora se pa upoštevati, da zadruga prihrani mnogo dela in stroškov, nevarnost, da se vino pokvari, skrb za prodajo ter izplača udom takoj po dovršenem prešanju kupno ceno, medtem ko morajo drugače mesece in leta čakati na kupce in si dostikrat najeti posojilo, da morejo plačati stroške pridelovanja itd., s čimur si nakopljejo tudi plačevanje obresti za posojilo.

Tudi sadje se naj oddaja le zrelo in zdravo zadrugi, katera isto sortira v namizno sadje in navadno sadje za uživanje in prešanje. Namizno sadje se navadno še sortira v posamezne vrste in navadno sadje še spet po kakovosti. Ta razdelitev, kakor tudi dnevne cene so podlaga za določevanja sadnih cen.

Zelo važno je vprašanje, kdo naj določa cene za grozdje in sadje. Občni zbor je za to nepripraven, ker bi večina udov pri sedanjih raz-

merah, ko še ni tako razvit čut za skupnost, uvaževalo le svoje lastne koristi in ne koristi zadruga ter določevala tako visoke cene, da bi celo podjetje trpelo škodo in propadlo. Naj-pripravnejši organ za določevanje cen je načelstvo, ki obstoji iz mož, katerim so vsled njih izkušenosti in zaupanja, katero uživajo v okolišu zadruga, udje poverili ta odgovorna mesta. Načelstvo mora skrbeti za to, da nima podjetje izgube, mora skušati doseči kolikor mogoče ugodne cene za pridelke in je torej popolnoma umestno, da isto tudi določa cene za nakup grozdja in sadja. Cene pa lahko tudi določa preskuševalna komisija, obstoječa iz izvedencev vinogradnikov in sadjarjev, udov kakor tudi neudov zadruga n. pr. zastopnikov Zveze potovalnih učiteljev, vinarskih inštruktorjev itd. in se na ta način odvzame nekaj dela načelstvu.

Sedaj nastane vprašanje, na kak način vporablja zadruga grozdje in sadje? Grozdje se vse spreša, za sadje, in sicer namizno, se preskrbe odjemalci in se takoj, ko se je od udov po določenem redu sprejelo, pod nadzorstvom kakega strokovnjaka vlaga v zaboje, sode in zabojčke ter odpošlje. Priporoča se, ako so količkej ugodne cene, tudi ostalo sadje takoj prodati, zlasti v inozemstvo; če se pa ne nudijo dovolj ugodne cene, se iz sadja, upoštevajoč kolikor mogoče enotne vrste, napravi sadni mošt, lahko se tudi eden del, če ima zadruga v to potrebne prostore, posuši in izdelajo konzerve. Vina, od katerih ni pričakovati v starejših letnikih izvrstne kakovosti in visoke cene, se najprimernejše kmalu prodajo, vina, katera dosežejo v starejših letnikih visoke cene, se obdrže in pretočijo o primernem času v steklenice.

V svrhu prodaje naj stopi zadruga v zvezo z vinotržci, gostilničarji, prireja vinske licitacije in vinske sejme ter ustanovi sama vinotoč v kraju, kjer ima svoj sedež, ali v zvezi z drugimi zadrugami v kakem večjem mestu. Največ lahko storijo za ugodno prodajo vseh izdelkov vinarskih in sadjarskih zadrug «Zadružne Zveze», katere stopijo v zvezo z «Zadružnimi Zvezami» onih dežel, v katerih se vino itd. ne prideluje ali ne v zadostni množini. Priporoča se vpeljava vinskih sejmov od vseh slovenskih vinogradnikov ozir. vinarskih zadrug skupaj v večjih mestih na Češkem, Moravskem, Šleziji in Galiciji. Tamošnje slovanske «Zadružne Zveze» bodo gotovo podpirale ta zadružna prizadevanja. Če bo enkrat delovalo večje število slovenskih vinarskih zadrug se bo izplačalo postaviti posebnega potnika, ki bo pridobival odjemalce. Mnogo bo tudi pripomoglo k lažjemu razpečavanju vin in drugih izdelkov

stalno priobčevanje cen v glavnih gospodarskih listih naše države, katero delo naj opravljajo «Zadrugne Zveze» za svoje članice. Kot odjemalce se naj skuša dobiti dobrodolne zavode, kakor bolnišnice, hiralnice itd. ter vojaške in mornarske kazine za častnike, stopi naj se v zvezo z mestnimi konzumnimi društvi! Posledica delovanja vinarskih in sadjarskih zadrug bo, da bo imelo občinstvo žopet priliko dobivati jednotna, dobra vina, da se bo marsikateri, kateri je vsled v toliki meri razširjenega ponarejenega ali pokvarjenega vina opustil uživanje vina, se spet vrnil k uživanju vina, da bo konzum vina od dne do dne rastel in bo vedno lažje v kratkem času razpečati vso zalogo. Sadni mošt se naj proda, kadar se ponujajo ugodne cene, kar se zgodi v letih, ko sadje slabo obrodi. Sploh morajo zadrugne skrbno opazovati leto za letom letine v posameznih deželah in državah in pošiljati svoje ponudbe v one dežele in države, v katerih so bile slabe letine. Velika naloga čaka vinarske in sadjarske zadrugne v tem oziru, da proizvajajo izvrsten, okusen sadni mošt in pridobivajo ne le prebivalstvo na deželi, ampak vzlasti prebivalstvo v mestih za uživanje sadnega mošta. Tozadevno so največjega pomena razstave namiznega sadja in raznih sadnih izdelkov, spojene s poskušnjami istih, da se da občinstvu prilika se prepričati o izborni kakovosti sadnih izdelkov. Sadjarstvo bo le tedaj gospodarska panoga, ki donša primerne dohodkov, če se bo uživanje sadja in sadnih izdelkov povišalo, kar je le mogoče, če se kakovost sadja in sadnih izdelkov izboljša; to važno nalogo pa ravno vršijo vinarske in sadjarske zadrugne.

V vseh državah, v katerih se goji vinarstvo in sadjarstvo, obstoji že na stotine in stotine vinarskih in mnogo sadjarskih zadrug, katere vse, če upoštevajo predstoječa načela, izvrstno uspevajo. Celo vinotržci, kateri so s početka nezaplivo gledali zadrugne in se na iste pri nakupu vina itd. niso ozirali, so spoznali, da delujejo zadrugne v svrhu izboljšanja vinarstva in sadjarstva ter v izboljšanje vseh tozadevnih izdelkov, in upoštevajo iste pri svojih nakupih.

Tudi mi Slovenci ne smemo mirno čakati in gledati, kako propadajo vinogradniki, in kako sadjarji brez upa pričakujejo boljših dohodkov iz vinoreje in sadjarstva, ampak iti na delo, poučevati ljudstvo o važnosti in koristi vinarskih in sadjarskih zadrug ter skrbno pripravljati tla za ustanovitev vinarskih in sadjarskih zadrug v posameznih vinskih okoliših!

Zimski večeri.

(Nadaljevanje.)

Četrty zimski večer.

Janez. Danes pride na vrsto zabava. Razmišljal sem o tem, kaj ima zabava s posojilnicami opraviti, a nisem prišel do nobenega pametnega zaključka.

Jožef. Z veseljem ti odgovorim na tvoje vprašanje. Že zadnjič sem povdarjal, da se posojilnice skrbno varujejo vseh nepotrebnih stroškov. Skoraj vsa društva na svetu imajo namen skrbeti, za zabavo članov, posojilnice pa ne. Posojilnice si ne nabavljajo dragih zastav, ne prirejajo plesov in raznih slovesnostij, ki stanejo veliko denarja, pač pa nudijo članom na občnih zborih in poučnih tečajih priliko, se poučiti o raznih gospodarskih in zadrugnih vprašanjih; radi tega je dolžnost članov se v velikem številu udeležiti občnih zborov in poučnih tečajev.

Janez. To je izvrstno! Dandanes ves svet napreduje, vse se izobrazuje in hvaležni moramo biti posojilnicam in tudi drugim zadrugam, ki skrbijo za gospodarski pouk nas kmetov, ker poklicani krogi tozadevno tako malo storijo. Spet pride na vrsto popolnoma tuja beseda — rezervni zaklad!

Jožef. Le malo potrpljenja! Beseda rezervni prihaja od rezervirati, to se pravi na stran djati, prihraniti kako stvar do one dobe, ko se rabi. Rezervni zaklad je torej neka vsota, ki se leto za letom na stran daje v ta namen, da v slučaju neugodnega letnega računa pokrije izgubo.

Janez. Na kak način pa pridobijo posojilnice za rezervni zaklad potrebne vsote?

Jožef. Na zelo priprost način. Pri denarnih poslih se napravi vedno majhen dobiček. Obrestna mera za hranilne vloge znaša navadno $4\frac{1}{2}\%$, obrestna mera za posojila pa $5\frac{1}{2}\%$. Če pomislimo, da so oderuhi v mnogih krajih poprej zahtevali 10% in še več (še dandanes delujejo na skrivnem tuintam taki kmečki prijatelji), da so obresti navadno takoj pri izplačilu posojila odtegnili, razven tega pa si še izgovorili vsako leto določeno množino slame, sena itd. in slednjič, da so imeli kmete pri prodaji kmetijskih pridelkov in nakupu potrebščin za kmetijstvo popolnoma v rokah, vidimo, kako velikanskega pomena so posojilnice za kmeta.

Janez. Ali se pa dandanes drugod ne dobi denar za nižje obresti.

Jožef. Pač bi bil vsak neumen, če bi jemal posojilo pri posojilnicah, ako bi isto drugod cenejše dobil. Posojilnice so naperjene proti izko-

riščevalcem kmečkega stanu in proti oderuhom; predno gre kdo k oderuhom, gre rajši v posojilnico, kjer dobi denar ceneje in lahko dolg v majhnih letnih obrokih plačuje. V začetku so tudi pri nas razni modrijani govorili: «Čemu potrebujemo posojilnico, denar dobimo povsod in ceneje!» Pa v teku treh let se je znatno izpremenilo. Naš promet znaša že sedaj 180.000 K na leto in vsi, ki rabijo denar, se obračajo na posojilnico, ne na razne zakotne izposojevalce denarja.

Janez. Resnica je, kar praviš. Imate že tudi rezervni zaklad?

Jožef. V tej kratki dobi znaša naš rezervni zaklad že 700 kron.

Janez. Kako je to mogoče? Pripoveduj mi natančno o tem!

Jožef. Za posojila zahtevamo $5\frac{1}{2}\%$ obresti, za hranilne vloge pa plačujemo $4\frac{1}{2}\%$; dobiček, ki na ta način nastane, pride v rezervni zaklad.

Janez. Vendar bi ne mogli v tem kratkem času tako velikega dobička napraviti, gotovo je k temu še kak drugi posel pripomogel.

Jožef. Veseli me, da ti vsako stvar tako dobro pretuhtaš; skoraj 375 kron smo na drug način zaslužili. V naši posojilnici je ud, ki je, kakor tudi njegova žena, že zelo prileten, otroci vsi preskrbljeni. Ta mož je sklenil posestvo razun hiše in vrta prodati. Komaj je to zvedelo nekaj dobrih kmečkih prijateljev, razkosevalcev kmetij, lesotrzcev itd., že so ponujali za posestvo 4000 kron. K sreči ni mož takoj sklenil kupčije, ampak si izgovoril par dni v prevdarek. Medtem je načelnik naše posojilnice o celi zadevi zvedel in vplival na moža, da naj ne sklene kupčije z katerim izmed omenjenih dobrih kmečkih prijateljev, ampak celo zadevo izroči posojilnici. Prihodnji dan se je vršila skupna seja načelstva in nadzorništva in se je sklenilo za posestvo ponuditi 4200 kron in obenem uprizoriti prodajo na poskušnjo. Prihodnjo nedeljo se je sklical občni zbor, se uprizorila prodaja za poskušnjo, vendar tako, da so se kupci zavezali v slučaju, da pride do resne prodaje, posestvo za izdražbano ceno prevzeti. Doseglo se je brez vseh zvijač, brez vsega popivanja in razburjenja 4700 kron in po odbitku stroškov za notarja itd. je napravila posojilnica čisti dobiček v znesku 375 kron. Denar je ostal v občini, dobiček bo v korist občine, medtem ko bi kak kmečki prijatelj zaslužil 1000 in še več kron in odnesel denar iz občine. Posojilnice so ravno poklicane neizprosno nastopati proti onim, ki za nizko ceno kupujejo kmečka posestva, ista vsled raznih zvijač razkosujejo in drago prodajajo

ter tako uničujejo kmečki stan! Posojilnice lahko posredujejo pri prodaji ter dosežejo, da, čeravno je posestvo zelo zadolženo, še vendar pri prodaji nekaj ostane za nesrečneža, ki mora prodati posestvo, medtem ko razni lesotrzci in drugi kupci posestev za nizko ceno posestva kupijo, velikanski dobiček naredijo, a dosedanji posestnik in njegova družina pa postanejo — berači!

Janez. S tako živimi barvami mi slikaš naše kmečke razmere in delovanje posojilnic, da sem že z dušo in telesom posojilničar. Torej služi rezervni zaklad v prvi vrsti za pokritje slučajnih izgub?

Jožef. Prav rad bi zadovoljil tvojo radovednost, vendar za danes konec!

(Nadaljevanje prihodnjič).

Prokuristi pri zadrugah.

Večkrat se pripeti, da ima posojilnica ali zadruga izvrstnega uradnika, ki mora najvažnejše reči podpisovati v njenem imenu, ker predsednika ali drugih udov načelstva ni dobiti za vsak posel. To podpisovanje pa ne odgovarja pravilom, ki molče o prokuristih. Uradnik je namreč v tem slučaju postopal tako, kakor bi bil prokurist. Prokuristov pa v vsakem slučaju trgovska sodišča ne dovoljujejo, da bi se registrovali njih podpisi. Pripetil se je namreč slučaj, ko je neka posojilnica hotela podeliti svojemu tajniku, ki ni bil ud načelstva, prokuro. Tej prošnji pa trgovsko sodišče ni ugodilo menda iz tega razloga, ker molče pravila dotične posojilnice o prokuristih. Čeravno Schulze-Delitzsch odsvetuje nastavljanje prokuristov pri zadrugah in pravi, da se mesto prokurista pomnoži načelstvo za eno osebo, vendar mi odobrujemo v posebnih slučajih nastavljanje prokuristov in to iz sledečih vzrokov: 1. Večkrat se pripeti, da občni zbor dotične osebe, ki je za mesto funkcionarja potrebna in sposobna, vendar ne izvoli v načelstvo. 2. Zadržni zakon v § 26, ki se naslanja na §§ 13, 42, 234, trgovskega zakona, dovoljuje nastavljanje uradnikov in drugih oseb kot pooblaščenecv zadrug in pravi, da se takim pooblaščenecem podeljuje moč v vseh pravnih zadevah, ki so v zvezi s podeljenim pooblastilom. 3. § 8 ministrskega ukaza z dne 14. maja 1873, s katerim se izvršuje zadržni zakon, govori tudi o tem, da se vpisujejo v zadržni register trgovskih sodišč tudi prokuristi.

Z ozirom na vse to, kar smo navedli, svetujemo posojilnicam, ki imajo uradnike brez prokure, da spremene svoja pravila tako, da smejo te uradnike kot prokuriste registrovati pri dotičnem trgovskem sodišču.

Zadružne in gospodarske vesti.

Denarna Centrala opozarja vse svoje p. n. denarne zadruga, naj se iste v kolikor mogoče največji meri poslužujejo pri nalaganju blagajniških preostankov in naložb, ker bode to v obojestransko dobro in bode mogoče v teku časa potem temu primerno urediti odmerjanje rednih letnih prispevkov.

Na strokovni zadrugi šoli v Darmstadtu je napravil naš rojak g. Vlado Pušenjak izpit, izmed 35 slušateljev kot prvi odličnjak (štiri odličnjaki), dne 23. t. m. To je prvi slovenski absolvent te edine strokovne zadruške šole, kateremu na doseženem vspehu odkrito častitamo in želimo, da posveti vrnivši se v domovino, svoje mlade moči v prid in prospah našega slovenskega kmetijskega združništva.

Imenik zadrugišnikov, njih pristopne izjave, čas naznanjene odpovedi in čas konečnega izstopa — to so po obstoječem zadrugiškem zakonu (9./4. 973) tako važne listine, da mora na njih natančno vodstvo gledati vsaka zadruga in vsak revizijski organ. Ker se pa kljub temu pripeti, da se pri zadrugah z neomejeno zavezo hočejo otresti svoje velike zavezavnosti v slučaju kake nevarnosti zlasti imovitejši zadrugišniki, zato so predlagali nekateri državni poslanci zakonski načrt, po katerem bi za zadruga z neomejeno zavezo vodila deželna (okrožna) sodišča imenik ali register zadrugišnikov, o čemer bomo še govorili.

Doslednost obligatorične revizije. Po § 9 revizijskega znkona z dne 10. junija 1903 dovoljuje revizor oz. Zveza pregledani zadrugi obrok, do katerega ima ona najdene pomanjkljivosti odpraviti. Ta obrok naj bi se nikdar ne podaljšal, marveč naj se sili na to, da se nezakonite in nepravilne reči odpravijo. Ako si zadruga izbere nov revizijski organ, mora vendar popred odpraviti od prejšnjega organa odkrite pomote, predno sme okrožno sodišče novi revizijski organ na znanje vzeti. Dokler ne poteče zadrugi pri njeni Zvezi po pravih obstoječe združništvo, ne sme ona izbrati si revizije druge vrste, n. pr. revizije od strani države, deželnega odbora. — Da bi se tako postopalo, vložila je v tem smislu peticijo na justično ministrstvo splošna zveza nemških zadrug v Avstriji, kateri je predsednik državni poslanec Karl Wrabetz.

Združništvo in učiteljstvo. Vrlo nčiteljsko društvo za celjski okraj se je začelo zanimati za združništvo. Zato je postavilo na dnevni red svojega mnogobrojno obiskanega občnega zbora dne 19. marca 1907 navedeno točko. Za poročevalca o tem predmetu je bil naprošen ravnatelj »Zadružne Zveze« v Celju g. Franjo Jošt. Ker je bil pa ta vsled trenutne bolehnosti zadržan, ga je nadomestoval g. ravnatelj J. Lapajne iz Krškega. Pozornim zborovalcem je razlagal ta gospod kratak obris zgodovine slovenskega združništva, govoril o pomenu hranilnic, posojilnic, zadrug, omejenega in neomejenega jamstva, o Schultze-Delitzschu, Raiffeisenu, o bratih Vošnjakih itd. Od zadrugišnih zvez je navajal posebno prednost, ki jih ima Zadružna Zveza v Celju za Slovence na Spod. Stajarskem, katere prednosti v narodnem in gospodarskem obziru presegajo ugodnosti, ki jih nudi nemška deželna zveza v Gradcu. Ker je govornik priporočal, da bi se s pomočjo učiteljev osnovalo na Spod. Stajarskem še veliko Raiffeisenskih posojilnic, se je izrekla želja, da bi se izdalo navodilo, v katerih krajih naj se še osnujejo zadrugišni denarni zavodi. Priporočalo se je izmed poslušalcev zbranim tovarišem tudi, da si omislijo knjigo »Slov. posojilničar od g. govornika, ki v kratkem izide.

Posojilniške hranilne knjižice. Po § 56 civilnopravnega reda z dne 1. avg. 1895 smejo sodišča »po svoji previdnosti« v zastavo sprejemati vložne knjižice »tuzemskih kmetijskih ali drugih posojilnic«. Z ozirom na ta § in ozirom na to, da so bile vse posojilnice po novem revizijskem zakonu že najmanj enkrat ali celo dvakrat in tudi večkrat nadzorovane, prosila je neka nemška (Wrabetz—Dunaj) zveza, da bi pravosodno ministrstvo sodnijam naročilo, da bi se hranilnim knjižicam posojilnic pripoznala sploh in posebej še glede na mladoletne tista varnost, katero uživajo enake knjižice hranilnic.

Poduk o združništvu naj bi se ne vpeljal samo v kmetijske, ampak tudi v obrtne in meščanske šole. Tako želi med drugim prej imenovana dunajska zveza.

Zadružna skladišča. Da se zamorejo zadruga, zlasti nedenarne in med temi v prvi vrsti nakupovalne in prodajalne zadruga uspešno razvijati, je neobhodno potrebna medsebojna zveza teh zadrug, ker se dobiva pri zadrugi lahko bolje blago in po ugodnejši ceni. Kako so take zveze koristne, svedočijo naslednji statistični podatki: Zvezino skladišče v Mančesteru v Angliji je imelo preteklega leta 524 milijonov kron prometa. Zvezino skladišče v Glazgovu na Škotskem pa je imelo prometa 175 milijonov kron, enaka skladišča v Nemčiji 48 milijonov kron, na Danskem 35 milijonov kron, v Švici 9 milijonov kron, na Ogrskem 8 milijonov kron, v Holandiji 3 milijone kron in v Belgiji 2 milijona kron prometa. Kako velikanski promet se razvija v takih zvezah, svedoči dejstvo, da je n. pr. skladišče v Mančesteru prodalo en sam dan, to je dne 20. oktobra pretečenega leta blaga za 7,300.000 K svojim zadrugam; od te vsote odpade samo na grozdje in sadje 3,580.000 kron.

Zadružne lekarne imajo v Švici. Prva taka se je ustanovila leta 1891, a danes jih plodonosno posluje že 88, ki imajo nad 100.000 članov. Samo v mestu Ženeva posluje petero takih zadrugišnih lekarn, ki so prodale v enem samem letu za 183.455 kron zdravil in napravile pri tem 33% čistega dobička svojim zadrugišnikom. Bi li ne kazalo morebiti tudi v nekaterih naših krajih misliti na ustanovitev zadrugišnih lekarn, zlasti tam, kjer oholi tujec neče sprevideti, da mu daje največ dobička domačin kmet? Korajža naj velja tudi tukaj.

Danska je država, v kateri vladajo poljedelci.

Ta država je danes ena izmed najbogatejših in najsrečnejših držav v Evropi. Tam se vsak poljedelec nauči najpoprej dobro brati, pisati in računati; potem hodi v poljedelsko (kmetijsko) šolo in ko tu izvrši svoje nauke, se vrne na svoj dom, da dela na svojem posestvu. Danska ima nebroj poljedelskih šol in vse so dobro urejene in izvrstno preskrbljene. Vsako leto pride iz teh šol nad 3000 izučenih poljedelskih delavcev. Posestva se obdelujejo po pravih umnega gospodarstva. Ti poljedelci so najuplívnejše osebe v državi in tvorijo večino v državnem zboru, kjer sklepajo zakone v prid delavstva in poljedelstva. In mi Slovenci na Spodnjem Stajarskem? Nam ne privoščijo oni, ki so to dolžni, niti ene kmetijske šole! Treba bode sedaj, ko je že res skrajni čas za to, napeti vse sile in zastaviti vse moči, da se otvori kar najpoprej naša kmetijska šola, za katero se borimo skoro od pamtiveka in katera nam je sedaj vsaj nekako na pol obljubljena. Merodajni činitelji, storite vse kar mogoče v to svrhu. Dvakrat da, kdor hitro da!

Kaj storijo kmetijske zadruga za malega posestnika? Kmetijske zadruga 1. donajajo kmetu več dohodkov in povzročajo manj stroškov, 2. oživljajo samozavest in vodijo k medsebojnemu zaupanju, 3. uplívajo, da se majhen posestnik zaveda, kako veliko moč in veljavo ima, ako se združi z svojimi sotrpini, 4. delujejo za odpravo zavisti, sovraštva in nevoščljivosti, 5. navajajo k varčevanju in k knjigovodstvu ter umnemu gospodarstvu, 6. izobražujejo kmete, vzgojujejo in uče jih mladino vzgojevati, 7. pripomorejo k cenejšemu nakupu in dražji prodaji ter množe blagostanje, 8. varujejo kmete pred izkoriščevanjem, 9. preskrbujejo kredit in cen obraten kapital, 10. ustvarjajo s tem neodvisnost, prostost in blagostanje kmečkega stanu ter donajajo plačilo za trudapolno, težavno delo, katero si kmet zasluži; to pa le tedaj, če je vodstvo zadruga v dobrih rokah in so zadrugarji složni.

Razkosovanje kmečkih posestev. Stotisoče in stotisoče zaslužijo na leto razni dobri »kmečki prijatelji«, ki kupujejo zadolžena kmečka posestva dostikrat za slepo ceno, ista razkosajo in drago prodajajo. S takim početjem se uničuje kmečki stan, kmetija za kmetijo izginja, ljudstvo pa se trumoma izseljuje v Ameriko in v najnovjšem času na Prusko. Lepa naloga čaka naše posojilnice, katere bi naj po vzgledu Rajfajzovnk na Sedmograškem in v Nemčiji same kupovale taka posestva, se zadovoljile z majhnim dobičkom in pripomogle k temu, da bi kmetu, ki je prisiljen mnogokrat vslad nesreče prodati posestvo ostalo vsaj toliko, da bi si lahko spet kupil vsaj hišo in majhen kos zemljišča

Pravkar se je ta pereča zadeva vendar pomaknila za eden korak naprej kakor razvideti iz poročil o delovanju deželnega zbora.

zraven. Dobiček, katerega bi sicer spravil tak »dober kmečki prijatelj« v žep, ostane v občini in se uporablja v korist kmetov, medtem ko uporablja razkosevalec kmečkih posestev masten dobiček — znani so mi slučaji na Spodnjem Štajarskem, da zaslužijo taki razkosevalci pri srednjih posestvih po štiri in še več tisoč kron — spet kot orožje v pokončevanje kmečkega stanu! S takim delom bi pa vlasti posojilnice ob meji vršile svojo dolžnost kot čuvajke slovenske zemlje in zabranjevale, da posestvo za posestvom pada v nemške roke!

O zakonu glede konverzije dolgov od 22. februarja 1907 drž. zak. štev. 49 zaradi nedostajanja prostora v tej številki nismo mogli razpravljati. Spregovorimo pa obširneje v enej prihodnjih številkih Zadruga.

VIII. mednarodni kmetijski kongres, ki se bode vršil v mesecu maju tekočega leta na Dunaju, o čemer smo omenili že v prvi letošnji številki našega lista, bode silno številno obiskan, kakor je soditi iz poročil v najrazličnejših časopisih. Do sedaj je došlo pripravljalnemu odboru že nad 1000 prijav. C. kr. železniško ministrstvo je vsled prošnje prirediteljev kongresa odredilo, da se morajo dovoliti vsem vdeležencem kongresa na vseh progah c. kr. državnih železnic, izvemši lokalne proge, za vožnjo na Dunaj v času od 10. do všteti 24. maja in ravno tako tudi za vožnjo nazaj, kakor tudi za vse izlete v času od 22. maja do všteti 9. junija t. l. za vse vožnje, ki so daljše kakor 50 km znižane cene za 50% normalnih pristojbin v vseh vlakih in v vseh razredih. Želeti je torej mnogo prijav tudi iz naših vrst, da bodemo i Slovenci častno zastopani pri tem kongresu. Potrebna pojasnila v tej zadevi bodemo radi dajali.

Književnost.

V zalogi »Kat. tiskovnega društva v Lincu« je izšla brošura »Anweisung für die Gebahrung der Vorschusskassenvereine«, ki na kratko obravnava posle, ki zadevajo funkcionarje posojilnic ob uradnih dneh. Posebno odločno odsvetuje knjižica, da bi zadruga jemala v shrambo hranilne knjižice ali pa tuje vrednostne papirje. Tudi dvojna zapora naj se češče uporablja, da se izogne preveliki odgovornosti, ki bi sicer drugače zadela celo zadrugo. Cena brošure, ki obsega 12 strani, je 12 vinarjev.

Seznam jugoslovanskih zadrug,

ki so bile po izidu marčne številke »Zadruga« pa dosedaj registrirane v zadrughih registrih trgovskih sodišč oz. na novo ustanovljene.

Omiš (Dalmacija, okrož. sod. Split) Hrvatska pučka štedionica u Omišu, registrirana zadruga s omejenim jamstvom.

Biskupija (Dalmacija, okrož. sod. Šibenik) Srpska zemljoradnička zadruga, protokolirano združenje sa neograničenim jamstvom.

Dol (Dalmacija, okrož. sod. Split) Težačka blagajnica, društvo registrirano uz ograničeno jamčenje.

Sv. Anton v Slov. gor. (Štajarsko, okrož. sod. Maribor) Hranilnica in posojilnica pri Sv. Antonu v Slovenskih goricah, registrirana zadruga z neomejeno zavezo.

Št. Peter pri Mariboru (Štajarsko, okrož. sod. Maribor) Hranilnica in posojilnica pri Sv. Petru niže Maribora, registrirana zadruga z neomejeno zavezo.

Sv. Jošt (Kranjsko, dež. sod. Ljubljana) Mlekarska zadruga v Št. Joštu, registrirana zadruga z omejeno zavezo.

Molat (Dalmacija, dež. sod. Zadar) Ribarska zadruga, registrirana na ograničeno jamčenje.

Šmarca (Kranjsko, dež. sod. Ljubljana) Kmetijsko društvo v Šmarci, registrirana zadruga z omejeno zavezo.

Drniš (Dalmacija, okrož. sod. Šibenik) Hrvatska seoska blagajna za štednjo i zajmove, zadruga uknjižena na neograničeno jamčenje.

Prihova (Štajarsko, okrož. sod. Celje) Hranilnica in posojilnica v Prihovi, registrirana zadruga z neomejeno zavezo.

Sv. Barbara v Halozah (Štajarsko, okrož. sod. Maribor) Posojilnica za župnijo Sv. Barbara v Halozah, vpisana zadruga z neomejenim poroštvo.

Sv. Lovrenc v Slov. gor. (Štajarsko, okrož. sod. Maribor) Posojilnica za župnijo Sv. Lovrenc v Slov. gor., vpisana zadruga z neomejenim poroštvo.

Sv. Marjeta pri Moškanjcih (Štajarsko, okrož. sod. Maribor) Posojilnica za župnijo Sv. Marjeta pri Moškanjcih, vpisana zadruga z neomejenim poroštvo.

Sv. Marko niže Ptuja (Štajarsko, okrož. sod. Maribor) Posojilnica za župnijo Sv. Marko niže Ptuja, vpisana zadruga z neomejenim poroštvo.

Računske zaključke za leto 1906 smo prejeli dosedaj od naslednjih zavodov in sicer:

Koroško: Loče, Podravlje, Slovenji Plajberk, Št. Lenart pri 7 stud., Št. Jakob v Rožu, Št. Janž v Rožu, Št. Jur na Zili, Št. Štefan na Zili, Tinje, Marija na Zili, Ziljska Bistrica.

Kranjsko: Bled, Cerklje, Črnomelj, Knežak, Okrajna v Krškem, Litija, Ljubljana (Učiteljska), Loški potok, Metlika, Mirnapeč, Prevoje, Radomlje, Skaručna, Sodražica, Šmartno pri Litiji, Trebnje, Trzič, Velike Lašče, Vrhnika, Zagorje na Pivki, Žužemberk.

Primorsko: Čežarji, Dekani, Dolina, Goriško vinarstvo društvo, Kobarid, Nabrežina (posoj.), Nabrežina (Obrtno gosp. društvo), Podbrdo, Sežana, Skrilje, Trst (Trg. obrt. zadr.), Trst (Del. obrt. dr. Jadran), Vanganel.

Štajarsko: Braslovče, Celje (Lastni dom), Dobrna, Dol, Gornja Radgona, Gotovlje, Jarenina, Kozje, Makole, Maribor, Marija Snežna, Mozirje, Ptuj, Rogatec, Sv. Benedikt v Slov. gor., Sv. Tomaž pri Ormožu, Šmartin na Paki, Sv. Peter pod Sv. gor., Trbovlje, Velenje, Vitanje, Vojnik, Vrnsko, Žusem.

Pripomnimo pa, da nekateri od tu navedenih zavodov še niso poslali svojih tiskanih računskih sklepov, ampak smo si mi napravili sami delni prepis takrat, ko so nas prosili, da smo jim račun sestavili oz. ga pregledali in popravili. Prosimo toraj vse iste, kakor tudi vse ostale naše članice, da nam pošljejo tiskane računske zaključke, kakor hitro mogoče, ker iste potrebujemo pri sestavi potrebne statistike za leto 1906.

Čim prej izgotovi zadruga svoj letni računski zaključek in priobči bilanco, tem več ugleda pridobiva ne le samo pri zadrughnikih, ampak tudi pri svoji Zadrughni Zvezi in pri celej javnosti, ki se za naše slovensko zadrughništvo čimdalje bolj zanima!

LISTNICA.

G. I. L. v K. Srčna hvala za storjeno mi ljubav. Poleg tega, da sem letos neizmerno vprežen, me je priklenila bolezen še na posteljo. Upam da bode prihodnje leto bolje in da se me vsaj deloma razbremeni. Ultra posse nemo tenetur.

G. A. M. v M. Pozna se Vam, da ste začetnik in diletant, zato pa Vam svetujemo, strast in politiko na stran pri vsakem gospodarskem delu. Če se bode te ravnali tako, kakor uči naš združni program, se Vam ne bode potreba nikdar kesati. Z Bogom!

G. R. V. v G. Glede hišnih hranilnih nabiralnikov opozarjamo na našo okrožnico ter na današnja članka, kakor tudi na inserat tvrdke. Rodoljubne pozdrave!

G. F. K. v G. Tvoja želja se bode izpolnila, kadar stvar zapade. Sedaj pa je še čas. Oglasi se mi ob priliki v uradu. Bratske pozdrave!

G. F. B. v Ž. Do sedaj mi pri najboljši volji ni bilo mogoče. Preobložen sem v uradu in uredništvu. Nisem pa pozabil, vse pride na vrsto.

Raznim gg. sotrudnikom. Prav uljudno prosimo oproščenja, da nismo mogli porabiti dosedaj vsega poslanega gradiva. Vse spričuje, da je bil list neobhodno potreben in meri na to, da ga v najkrajšem času povečamo. Začas prosimo toraj potrpljenja. Združne pozdrave vsem!

„Denarna centrala Združne Zveze v Celju“
izkazuje z 29. marcem 1907 naslednji denarni promet in bilanco:

Stanje deležev koncem leta 1906	K	113.790'—
Vplačani deleži	»	1.370'—
Skupaj	K	115.160'—
Izplačani deleži	»	—'—
Stanje deležev	K	115.160'—
Stanje pasivnih tekočih računov		
koncem leta 1906	»	1.530.409'19
Prejeti pasivni tekoči računi	»	552.245'58
Skupaj	K	2.082.654'77
Vzdignjeni pasivni tekoči računi	»	315.646'34
Stanje pasivnih tekočih računov	K	1.767.008'43
Stanje aktivnih tekočih računov		
koncem leta 1906	»	1.626.384'72
Izplačani aktivni tekoči računi	»	572.003'44
Skupaj	K	2.198.388'16
Vrnjeni aktivni tekoči računi	»	453.655'95
Stanje aktivnih tekočih računov	K	1.744.732'21
Gotovina, poštna hranilnica in nalozbe	»	126.021'92
Denarni promet je znašal v marcu:		
prejemki	»	2.096.323'80
izdatki	»	2.079.993'73
Skupni denarni promet toraj v marcu (do 29./3. 1907.)	K	4.176.317'53

Vesele velikonočne praznike

želimo vsem našim cenjenim zadrugam, sotrudnikom, prijateljem, znancem in naročnikom!

Uredništvo „Zadruga“.

Zadruga!

Priobčujte v svojem strokovnem glasilu «Zadruga» letne računске zaključke in bilance ter sklicujte v našem listu tudi občne zборе, v kolikor je to z ozirom na mesečnik mogoče! Za prihodnje leto skušamo poskrbeti za to, da bode izhajala «Zadruga» bolj pogosto, ter da bodo zadruga objavljale lahko svoje oklice, povabila i. t. d. izključno le v «Zadrugi».

Vabilo

k

rednemu občnemu zboru

Centralne posojilnice slovenske v Krškem,

registrovane zadruga z neomejeno zavezo,

kateri se bode vršil v četrtek, dne 27. junija 1907 ob 3. uri popoldne v pisarni Okrajne posojilnice v Krškem.

Dnevni red je določen kakor predpisuje § 33 združnih pravil.

Načelstvo.

Posojilnica v Slovenski Bistrici,
registrovana zadruga z neomejeno zavezo
vabi vse zadruţnike na
redni občni zbor,

ki se vrši

v sredo, dne 3. aprila 1907 ob 2. uri popoldne
-- v Narodnem domu v Slovenski Bistrici. --

SPORED:

1. Poročilo o obligatorični reviziji.
2. Poročilo načelstva.
3. Sklepanje o letnem računu in razdelitev čistega dobička.
4. Nadomestna volitev enega člana načelstva.
5. Razni nasveti in slučajnosti.

Načelstvo.

Vabilo

na

OBČNI ZBOR

Posojilnice v Gornjemgradu,

ki se vrši

v četrtek, dne 4. aprila 1907
ob 1. uri popoldne v uradnih prostorih.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Odobrenje računa za leto 1906.
3. Razdelitev čistega dobička.
4. Volitev enega uda načelstva.
5. Predlogi.

Ako bi ta občni zbor ne bil sklepčen, vrši se v smislu pravil isti dan ob 2. uri popoldne z istim dnevnim redom drug občni zbor, ki je sklepčen pri vsakem številu navzočih zadruţnikov.

Priznано najboljšе

sejalnice vnovič zboljšanega sestava „Agrikola“,

jeklene pluge,
brane, valjarje,

kosilnice za travo, deteljo in žita,

obračalnike, stroje za grabljenje sena in žita,

stiskalnice za grozdje in sadje,

hidravlične stiskalnice,

stroje za mečkanje in robkanje grozdja,

☞ mline za sadje, škropilnice ☞
☞ za trte in druge rastline, ☞

stroje za sušenje sadja in sočivja,

vrtilne pumpe za gnojnico,

izdeluje in razpošilja v **najnovеjših, odlikovanih sestavih**

Ustanov. 1872.

PH. MAYFARTH & Co.,

1050 delavcev.

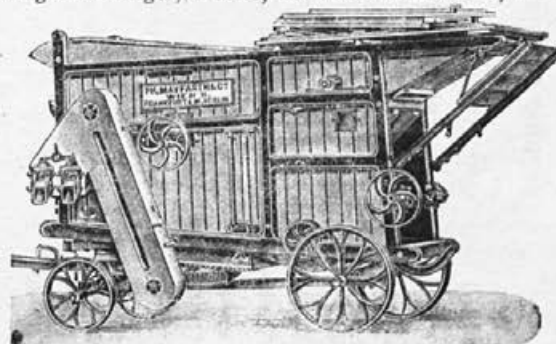
tvornice kmetijskih strojev, livarne in parne fuţine **DUNAJ 2/I, Taborstrasse št. 71.**

Odlikovan z nad 500 zlatimi, srebrnimi kolajnami i. t. d.

Obširni ceniki s podobami brezplačno.

Zastopniki in preprodajalci se iščejo.

mlatilnice s patentovanimi tečaji, prirejenimi za kolobarno mazanje (Rollen-Ringschmierlager), ročne, na vitel in motorne,

vitlje za vpreţno živino,

stroje za snaţenje žita, trijerje, stroje za robkanje koruze,

stroje za rezanico s patentovanimi tečaji, prirejenimi za kolobarno mazanje, da jih je moţno goniti povsem lagotno.

stroje za parjenje krme, peči za štedilne kotle
in vse druge kmetijske stroje

== Družba za uvedbo == **„hišnih hranilnih nabiralnikov“**

družba z omejeno zavezo.

Telefon št. 4.996.

DUNAJ, I. Seilerg. 4.

Ček. konto poštne
 hranil. št. 88.098.

Pridobili smo za Avstrijo izključno prodajalno pravico

„Hišnih hranilnih nabiralnikov“

tvrdke Krištofa Cloeter na Dunaju

in vabimo slavne denarne zavode k naročbi.

Nabiralniki so iz jeklene pločevine prešani in zakovani ter se izdelujejo v dveh vzorcih.

Vzorec št. I,

je nabiralnik, ki se nahaja že dalj časa v prometu. Visok ie 13 cm, dolg 10 cm, širok 6 cm. Nabiralniki se izdelujejo fino ponikljani. Na zadnji strani nabiralnika se nahaja priprava, ki omogočuje nataktniti posebno lastnikovo visečo ključavnico. —

Cena kosu K 4.—

Vzorec št. II,

z novim, absolutno varnim zaporom. Ta nabiralnik je 13 cm visok, 8 cm dolg in 5 cm širok. Zaradi pripravne oblike in velikosti ga je mogoče lahko v žep vtakniti. Nabiralnik se izdeluje bruniran.

Cena kosu K 4'50.

Pri obeh nabiralnikih se nahaja na zgornji strani špranja, skozi katero je lahko mogoče spustiti petkronski srebrnjak. Vzorec št. II ima razven tega na ožji steni, posebno odprtino za papirnat denar. Na prednji strani je pritrjena tablica, na katero se vtisne ime denarnega zavoda in tekoča številka. Najmanjša dobava znaša 100 kosov, dobavni čas pa krog 60 dni. Cene veljajo za Dunaj proti gotovemu plačilu. Za vtisk napisa je plačati jedenkratno plačilo za vse naročene in naknadno naročene kose v skupnem znesku po 50 v od črke. V svrhu naročila se naj obračajo zadruga na Zadružno Zvezo v Celju, ki vse potrebno oskrbi.

„Južnoštajarska hranilnica v Celju“, Δ Narodni dom $\text{\textcircled{2}}$

za katero jamčijo okraji: **Gornjigrad, Sevnica, Šoštanj, Šmarje pri Jelšah, Vransko** za popolno varnost vlog in za njihovo, po pravih določeno obrestovanje do neomejene visokosti, ima sedaj hranilnih vlog **4,000.000 kron.**

Hranilnica posluje s strankami vsak **torek in petek** dopoldne, za druga opravila pa je urad odprt **vsak dan** ob navadnih uradnih urah. **Hranilne vloge** obrestuje **po 4 odstotke** in pripisuje obresti polletno h kapitalu ter plačuje hranilnica **rentni davek sama** in ga ne odtegne vlagateljem, tako, da dobe isti popolnoma **nad 4 odstotke obresti.**

Izposojuje pa od dne 1. januarja leta 1905 na zemljiško varnost **po 4 tri četrt odstotkov**, občinam in korporacijam navedenih petih okrajev **po 4 in pol odstotkov obresti.**

POSOSILNICA V CELJU „NARODNI DOM“ Δ v lastni hiši.

Posojilnica v Celju, ki je bila leta 1881 z neomejeno zavezo ustanovljena, šteje sedaj nad 4200 združnikov, kateri imajo vsega nad **88.000** kron vplačanih deležev ter ima sedaj nad 6 in pol milijona kron hranilnih vlog in nad **332.000 K** rezervnega zaklada.

Hranilne vloge sprejema od vsakega, če tudi ni član zadruge ter jih obrestuje po 4 in en četrt odstotkov; posojilnica plačuje **rentni davek** sama, ne da bi ga odtegnila vlagateljem. Posojila daje na osobni ali hipotekarni kredit proti **5 in pol odstotnemu** in **5 odstotnemu** obrestovanju.

Posojilnica v Celju uraduje vsak dan dopoldne od 9. do 12. ure, izvzemši nedelje in praznike.

Išče se

IX. Letopis za leto 1898,

ki ga je izdala naša Zveza. Ta letnik je namreč popolnoma pošel. Ker pa se ga potrebuje nekaj iztisiv in ker smo razpošilhali svojčas posojilnicam navadno po dva iztisa vsakega letnika Letopisa prosimo uljudno, da bi nam oni zavodi, ki imajo po dva letnika tega redkega Letopisa, eden iztis vrnil, ker jim itak drugi še zadostuje.

Ob enem pa naznanjamo, da je v zalogi od vseh do sedaj izišlih letnikov Letopisa t. j. I. do XVI. za leta 1890 do vštévši 1905, izvzemši letnik IX. še po nekaj iztisiv in lahko postrežemo z istimi za lastno ceno, dokler traja zaloga. Kdor bi želel dobiti toraj eden ali drug letnik naših Letopisov, naj sporoča svoje želje Zadržni Zvezi v Celju.

Onim zavodom, ki se bodo potrudili poiškati in vrniti nam eden iztis IX. Letopisa, izrekamo srčno zahvalo že naprej!

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani

Podružnica v Celovcu. Delniška glavnica 2,000.000 K. Rezervni zaklad 250.000 K. Podružnica v Spljetu.

Kupuje in prodaja

vse vrste rent, zastavnih pisem, prioritet, komunalnih obligacij, srečk, delnic, valut, novoev in deviz.

Promese izdaja k vsakemu žrebanju.

Zamenjava in eskomptuje

izžrebane vrednostne papirje in vnovčuje zapale kupone.

Daje predujme na vrednostne papirje.

Zavaruje srečke proti kurzni izgubi.

Vinkuluje in devinkuluje vojaške ženitninske kavcije.

Eskompt in inkaso menio. ————— Borzna naročila.

Denarne vloge sprejema

po 4 in pol odstotkov

v tekočem računu ali na vložne knjižice proti ugodnim obrestim. Vloženi denar obrestuje od dne vlog: do dne vrdiga.

Promet s čeki in nakaznicami.

10-2

Franc Nechvíle

tovarna vinogradniškega orodja, strojev za kletarstvo in kovinskih izdelkov

na Dunaju V/1, Margaretenstrasse 98/II.

Ustanovljeno 1882. Telefona št. 1556. Brzojavi: Nechvile Telefon,

izdeluje:

Sadne in vinske stiskalnice, sadne mline.

Stroje in priprave za uporabljanje sadja.

Brizgalnice za sadno drevje, vozne in samotvorne, za male in velike obrate.

Priprave za namazanje in desinficiranje «Unicum», za pobeljenje sadnega drevja z apnom, nadalje za beljenje pročelij, kletarstev, hlevov itd.

Peronospora-brizgalnice patent »Austria«, sestav c. kr. kmetijske družbe na Dunaju.

Razprašilnike za žveplo «Vindobona».

«Kober», patent. priprave za vbrizganje ogljikovega sulfida, najnovejši patentovan sestav s kontrol. pripravo.

Vinske sesalke in vse kletarske potrebščine.

Glogowski & Co.

Radetzkystrasse 5 ☞ Gradec ☞ Radetzkystrasse 5

Edina prodaja

Remington-pisalnih strojev

Največji zavod te vrste. Svetovna znamka.

Podružnice in prodajalnice v 42 mestih.

Centrala za Avstrijo na Dunaju, I. Fanz-Josefs-Kai 15 in 17.

Najnovejši vzorci: _____

ILION, model št. IX,

10-2

REMINGTON-BILLING stroji,

SPECIJALNI TABULATOR stroji s pripravo za pisavo različne barve.

Posebni stroji za vsak namen in za vsako stroko.

Specijalni katalogi zastonj in poštine prosto.

Zvezna tiskarna v Celju ▲ Schillerjeva cesta št. 3

izvršuje vsa v tiskarsko stroko spadajoča dela od navadne do najmodernejše oblike. Ker je bogato založena z najnovejšimi okraski ter opremljena z motornim, oziroma električnim obratom, lahko izvršuje največja dela v kratkem času okusno, točno in ceno.

VSE PO KONKURENČNIH CENAH!

ZVEZNA TRGOVINA, Celje, Rotovška ul. 2

priporoča sl. posojilnicam, hranilnicam in zadrugam založne tiskovine po znižanih cenah:

	100 pol oziroma komadov	K		100 pol oziroma komadov	K
Obrazec A. Blagajniški dnevnik	kolek	5'—	Opravični zapisnik		5'—
B. Konto za posojila		7'20	Menice, slovenske		4'—
C. Konto za hranilne vloge	kolek	7'20	Skadenčna knjiga za menice		5'—
D. Konto za združne deleže		5'—	Konto hiš		5'—
E. Razdelnik izdatkov		6'40	Zem. jeknjižna prošnja		5'—
F. Razdelnik prejemkov		6'40	Rubrum za zemljeknjižne prošnje		4'—
G. Imenik družstvenikov (register)		6'40	Obrazec U. Pristopni list		6'40
H. Denarni listek		1'—	V. Izkaz za rentni davek		4'—
I. Listek vzdignjenih hranilnih vlog		1'—	Fasčikelni za dolžna pisma	1 par	—'90
K. Referatna pola za dožnike		1'20	" " pristopne liste	1 "	—'60
L. Poročevalna pola za dolžnike		5'—	" " menice	1 "	—'60
M. Opomin ostalih obresti		1'—	Knjiga za naložen denar št. 600 K/70	kolek	2'40
N. Računski listek za posojila		1'—	" " izposojila št. 600 K/70	kolek	2'40
O. Konto hranilne vloge		7'—	" " inventar št. 600 K/70		2'40
P. Konto deleži in dividenda { za sklepanje računov		7'—	Imenik (index) vlagateljev 195/548		1'20
R. Konto posojila		7'—	" " združnikov in dolžnikov 195/548		1'20
S. Izkaz o neposrednih pristojbinah		4'—	Zapisnik za sklepe načelstva 400 K/100		2'70
T. Računski zaključek		7'—	" " občnega zbora 400 K/70		2'30
Dolžno pismo		6'—	Ovitki za "obrazce O., P., R., po 100 pol po		6'—
Navodilo kako sestavljati letne račune	komad	—'30			

VEZANJE VSEH KNJIG SE PRESKRBI V LASTNI KNJIGOVEZNICI SOLIDNO IN CENO.

Zvezna knjigoveznica, Celje

Schillerjeva cesta šte. 3

se priporoča za vsa v svojo stroko spadajoča dela, kakor: vezanje zapisnikov, raznih liturgičnih in drugih knjig, molitvenikov, izdelovanje map, fascikljev itd. Sprejemajo se tudi vsakovrstna galanterijska dela. Izvršuje vse ceno, hitro in solidno.

Dr. E. Volčič, Novo mesto (Rudolfovo, Kranjsko)

je uredil in izdal:

1. „Civilnopravdni red in sodni pravilnik“ z drugimi civilno-pravdnimi zakoni. — Knjiga je popoln zbornik pravil označene vrste; koncem tvarine je obširno stvarno kazalo v slovenskem in hrvaškem jeziku. Obseg XII in 909 strani; cena vezani knjigi 8 kron. poština 55 vin.
2. „Odvetniška tarifa“, določila o slovenskem in hrvaškem jeziku pred sodišči, sodne pristojbine. Obseg 75 strani (20 tabel); cena 1 K 80 v.

Knjigi se dobivata pri dr.-ju Volčiču in pri knjigotržcih.

Klajno apno,

kateo se je skozi 14 let izbornobneslo, se dobiva najbolj po ceni pi

Mih. Barthel & Comp.
Dunaj X/3. Siccardsburggasse 44.

Popis in ceniki zastoj

Dopisuje se v slovenskem jeziku.

! Varne pred ognjem in vlomom !

Blagajnice

prodaja v vseh velikostih, najboljše izdelane, firma ki obstoji že nad 30 let

S. BERGER

DUNAJ, I. Wipplingerstrasse 29.

Vzorci so v rabi in se lahko ogledajo pri „Zadružni Zvezi v Celju“

in pri mnogih drugih posojilnicah in hranilnicah v vseh slovenskih pokrajinah.

ÚSTŘEDNÍ BANKA ČESKÝCH SPOŘITELEN (Osrednja banka čeških hranilnic)

Podružnica na Dunaju
I. Wipplingerstrasse 22.

Centrala v Pragi
I. Ovocna ulice 15.

Podružnica v Brnu
Ferdinandova ulice 29.

Izvršuje vsakovrstne bančne transakcije: Tekoče račune. Uloge. Vrednostne papirje. Eskomptuje menice denarnih zavodov. Občinska, komunalna in okrajna posojila. Valute, devize, inkaso in izplačila. Financiranje gradenj javnih korporacij.

Izdaja in prodaja 4% bančne zadolžnice, katere se zamorejo uporabljati glasom zakona za nalaganje denarja sirot, dalje kot fondi, kavcije itd.

ODDELEK za VADIJE in KAVCIJE.

Izvede se povišanje lastnega akcijskega kapitala (IV. emisije). Rok vpisovanja in izplačila do 30. junija 1907. — Na željo prospekti. — Plačila se vršijo lahko v poljubnih obrokih in se obrestujejo po 4 1/2%.

Natančnejša pojasnila daje ravnateljstvo.

V najbližnjem času se otvori podružnica v Trstu.

Pri spomladnem gnojenju ne smemo opustiti, da privzemamo ob gnojenju s superfosfatom in čilskim salpetrom tudi še

40% kalijevo sol.

Na 1 ha (= 1 $\frac{3}{4}$ orala) se vzame 200—250 kg. To gnojilo povzročuje pri vsih pridelkih (na travnikih, pri žitu, v vinogradih, pri krompirju itd.) najugodnejše uspehe. Kdor v jeseni svojih travnikov ni gnojil, zamore to storiti tudi še sedaj.

Na 1 ha zadostuje 200—250 kg 40% kalijeve soli in 500—600 kg Thomasove žindre ali superfosfata.

40% kalijeva sol se dobiva pri :

**Tvrcki Merkur, P. Majdič v Celju,
c. kr. kmetijske družbi v Ljubljani,
goriške kmetijske družbi v Gorici,
tvrcki Alpi & Comp. v Gorici,
tvrcki Ara & Vizzich v Trstu.**

Pojasnila in brošure o umetnih gnojilih, posebno o 40% kalijevej soli daje brezplačno

Kmetijska pojasnjevalnica kalijevega sindikata

Gradec, Raubergasse 11.

(Landwirtschaftliche Auskunftsstelle des Kalisyndikates)

(Graz, Raubergasse Nr. 11.)

Delniška družba „Alfa Separator“

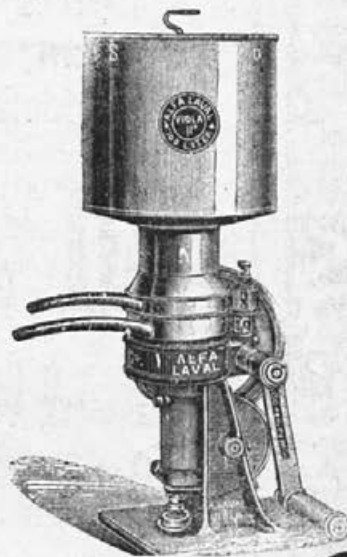

DUNAJ, XII/3,
Wienerbergstrasse št. 31.

**NAJVEČJA SPECIJALNA
TOVARNA MLEKARSKIH
PRIPRAV, STROJEV IN
== POSODE. ==**

Popolne oprave mlekarn.

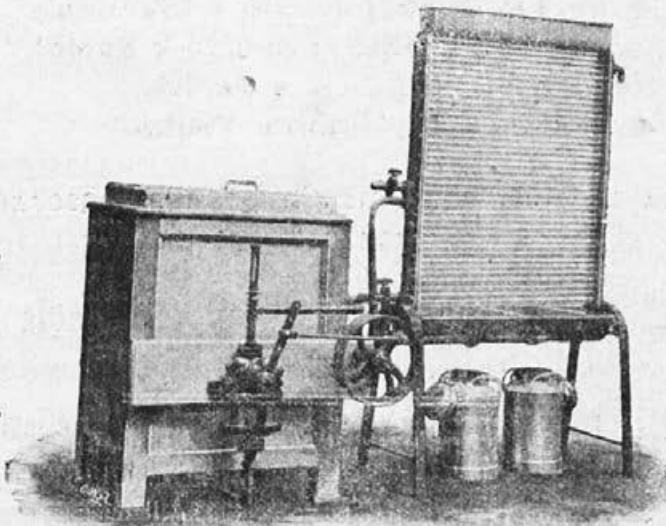
Originalni Alfa-Laval-posnemalniki model 1906

so višek popolnosti glede ostrega posnemanja in trpežnosti! Ne dajte se premotiti po navidezno ugodnih ponudbah od drugih strani, glasečih se na posnetke, in četudi so našopirjene z zapeljivim dostavkom: «sistem Alfa», temveč zahtevajte vselej izrecno le naše dosedaj neprekošene

ORIGINALNE Alfa-Laval-posnemalnice!

Hladilne naprave za nizko ohlajenje mleka po patentu Isselhard. Mleko se z lahkoto zamore ohladiti na +1 — 2° C.

Zmerna cena. ~ Soliden izdelek. ~ Obilo priznalnih spričeval.

Transportni vrči Alfa iz posebno močne jeklene pločevine, trikrat pocinjeni. ~ Največja trpežnost. Najvišja odpornosti ~ Poprave in novopocinjene točno in po najnižji ceni.

Zahtevajte cenik zastonj in poštne prosto.

~~~~~
Dopisovanje v slovenskem jeziku.

Zadružna Zveza v Celju,

registrovana zadruga z omejeno zavezo

razteza svoj delokrog po Štajarskem, Kranjskem, Koroškem, Primorskem in v Dalmaciji ter ima namen, pospeševati razvoj zadružnega delovanja v občie ter zastopati koristi svojih članov v vsakem oziru.

Zadružna Zveza v Celju sprejema za člane vse pridobitne in gospodarske zadrug in društva kakoršnekoli vrste kakor: hranilnice in posojilnice, mlekarske in sirarske, kmetijske, konzumne in produktivne zadrug i. t. d.

Zadružna Zveza v Celju snuje in pospešuje poglavitno **slovenske kmečke Raiffeisenske** posojilnice ter kmetijske, mlekarske in druge gospodarske zadrug.

Revizijsko koncesijo t. j. pravico izvrševati obligatorično revizijo zadrug in društev po določilih zakona od 10. junija 1903, drž. zak. štev. 133 je podelilo visoko c. kr. ministrstvo za notranje stvari Zadružni Zvezi v Celju z ukazom od 22. marca 1906 št. 743 ter izvršuje ista revizije po svojih strokovnjakih.

Denarna Centrala Zadružne Zveze v Celju je urejena vsem novodobnim potrebam primerno ter oskrbuje denarno spornavnavo med svojimi članicami.

Denarna Centrala sprejmlje denar na obrestovanje v tekočem računu ali kot hranilne vloge, katere obrestuje po najvišji mogoči obrestni meri in jih izplačuje na zahtevanje poštnoobratno. Rentni davek plačuje Zadružna Zveza sama.

Denarna Centrala dovoljuje in izplačuje zadrugam kredit v tekočem računu ali kot naložbe po kar najbolj mogoči nizki obrestni meri in kar najhitreje.

Denarna Centrala je imela prometa leta 1906 približno okroglo **15 milijonov kron** ter je ista velika dobrota za vse članice.

Vse zadrug Zadružne Zveze v Celju so imele v letu 1905:

denarnega prometa	K 189,442.907'26
čistega dobička	464.824'49
rezervnih zakladov	3,240.361'48
skupnega lastnega imetja	5,255.295'68
ter vseh aktiv (premoženja) skupaj	86,694.265'71

Zadružna Zveza v Celju je član Splošne Zveze kmetijskih zadrug avstrijskih na Dunaju, ki izvršuje pri istej tudi obligatorično revizijo.

Zadružna Zveza v Celju je imela koncem leta 1906 učlanjenih okroglo 170 zadrug.

Zadružna Zveza v Celju je naslednica poprejšnjega društva Zveza slov. posojilnic, ki je bila osnovana leta 1882—1883. Delovanje teh korporacij in njenih funkcionarjev traja toraj že 25 let in je to najstarejša Zveza na Slovenskem in na slovanskem jugu sploh.